

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 228/2016 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 8/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi neljännen rahanpesudirektiivin muutosten täytäntöönpanon yhteydessä, onko tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen rekisteröintikynnys riittävällä tasolla sen varmistamiseksi, että säännökset eivät ole helposti kierrettävissä, huomioiden myös näiden tietojen käyttötarkoituksen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on estää rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, edistää tällaisen toiminnan paljastamista ja selvittämistä sekä tehostaa rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämistä ja takaisinsaantia.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun:
 - a) toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta mainitun 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä ja 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä;
 - b) a alakohdassa tarkoitettua toimilupavalvottavaa vastaavan ulkomaisen yhteisön sivuliikkeen;
 - c) a alakohdassa tarkoitettua toimilupavalvottavaa vastaavan ulkomaisen yhteisön Suomessa toimivaan edustajaan, jos yhteisö tarjoaa Suomessa palveluita sivuliikettä perustamatta;
- 2) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettun luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan rahoituslaitokseen;
- 3) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettuun tilinhoitajaan ja tilinhoitajan oikeudet saaneen ulkomaisen yhteisön Suomessa sijaitsevaan toimipisteeseen;
- 4) maksulaitoslain (297/2010) 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettuun luonnolliseen henkilöön ja oikeushenkilöön sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettuun rekisteröitymisvelvolliseen vaihtoehtorahaston hoitajaan;
- 5) vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettuun vakuutusyhdistykseen;
- 6) vakuutusedustuksesta annetussa laissa (570/2005) tarkoitettuun vakuutusedustajaan ja ulkomaisten vakuutusedustajien Suomessa toimiviin sivuliikkeisiin;
- 7) joukkorahoituslaissa (734/2016) tarkoitettuun joukkorahoituksen välittäjään;
- 8) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetussa laissa (852/2016) tarkoitettuun suomalaiseen luotonvälittäjään ja ulkomaisen luotonvälittäjän Suomessa toimivaan sivuliikkeeseen;
- 9) arpajaislain (1047/2001) 11 §:ssä tarkoitettuun rahapeliyhteisöön;
- 10) Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitettuun rahapeliyhteisöön;
- 11) tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettuun tilintarkastajaan, kun hän suorittaa mainitun lain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua lakisääteistä tilintarkastusta;
- 12) asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitettuun asianajajaan ja hänen apulaiseensa siltä osin kuin nämä toimivat asiakkaan puolesta tai lukuun taloudelliseen toimintaan tai kiin-

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

teään omaisuuteen liittyvissä liiketoimissa taikka osallistuvat asiakkaan puolesta seuraavien liiketoimien suunnitteluun tai suorittamiseen:

- a) kiinteistöjen tai liiketoimintayksikköjen ostamiseen tai myyntiin;
- b) asiakkaan rahavarojen, arvopaperien tai muiden varojen hoitamiseen;
- c) pankki-, säästö- tai arvo-osuustilien avaamiseen tai hoitamiseen;
- d) yhtiöiden perustamiseen, johtamiseen tai yritysten hallinnoimiseksi tarvittavien varojen järjestelyyn; tai
- e) säätiöiden, yhtiöiden tai vastaavien yhteisöjen perustamiseen, johtamiseen tai niiden toiminnasta vastaamiseen;

13) muuhun liike- tai ammattitoimintana oikeudellisia palveluita tarjoavaan siltä osin kuin toimitaan asiakkaan puolesta tai lukuun taloudelliseen toimintaan tai kiinteään omaisuuteen liittyvissä liiketoimissa taikka osallistutaan asiakkaan puolesta seuraavien liiketoimien suunnitteluun tai suorittamiseen:

- a) kiinteistöjen tai liiketoimintayksikköjen ostamiseen tai myyntiin;
- b) asiakkaan rahavarojen, arvopaperien tai muiden varojen hoitamiseen;
- c) pankki-, säästö- tai arvo-osuustilien avaamiseen tai hoitamiseen;
- d) yhtiöiden perustamiseen, johtamiseen tai yritysten hallinnoimiseksi tarvittavien varojen järjestelyyn; tai
- e) säätiöiden, yhtiöiden tai vastaavien yhteisöjen perustamiseen, johtamiseen tai niiden toiminnasta vastaamiseen;

14) rahoituspalveluja tarjoavaan yritykseen;

15) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) soveltamisalaan kuuluvaan elinkeinonharjoittajaan tämän välittäessä vertaislainoja;

16) sijoituspalvelulain (747/2012) 2 luvun 3 §:n 1—7 kohdassa tarkoitettua palvelua liike- tai ammattitoimintana tarjoavaan;

17) panttilainauslaitoksista annetussa laissa (1353/1992) tarkoitettuun panttilainauslaitokseen;

18) kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetussa laissa (1075/2000) tarkoitettuun kiinteistönvälitysliikkeeseen sekä vuokrahuoneiston välitysliikkeeseen;

19) Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitettuun kiinteistönvälitysliikkeeseen sekä vuokrahuoneiston välitysliikkeeseen;

20) perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen perintätoimien toimiluvan haltijaan;

21) yrityspalvelun tarjoajaan;

22) liike- tai ammattitoimintana pääasiallisesti veroneuvontapalveluita tarjoavaan;

23) liike- tai ammattitoimintana kirjanpito tehtäviä toimeksiannosta hoitavaan;

24) liike- tai ammattitoimintana tavaroita myyvään tai välittävään siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan maksusuorituksena käteistä yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa.

Tämän lain 3 ja 4 luvun säännöksiä sovelletaan lisäksi elinkeinonharjoittajaan ja yhteisöön, joka välittää 1 momentin 9 ja 10 kohdassa tarkoitettujen rahapeliyhteisöjen tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja, jos rahapeliyhteisö on antanut asiakkaan tunnistamisen ja ilmoituksen tekemisen muun elinkeinonharjoittajan tai yhteisön tehtäväksi. Lain 7 ja 8 lukua sovelletaan mainittujen elinkeinonharjoittajien ja yhteisöjen valvontaan asianomaisissa luvuissa säädetyiltä osin.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun liiketoimen kohteena olevat varat ovat peräisin toisen valtion alueella suoritettusta toimesta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Eräiden yhteisöjen, yhdistysten, uskonnollisten yhdyskuntien ja säätiöiden velvollisuudesta pitää yllä tosiasiallisia edunsaajiaan koskevia tietoja säädetään jäljempänä 6 luvussa.

3 §

Soveltamisalaa koskeva raja

Tätä lakia ei sovelleta taloudelliseen toimintaan, jota harjoitetaan satunnaisesti tai hyvin rajoitetusti ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) toiminta on vähäistä;
- 2) toiminta ei ole henkilön pääasiallista liiketoimintaa vaan siihen suoraan liittyvää oheispalvelua, jonka osuus tilikauden liikevaihdosta on enintään viisi prosenttia;
- 3) toimintaa harjoittaa henkilö, joka ei harjoita pääasiallisena liiketoimintanaan 2 §:n 1 momentin 1—23 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 4) toimintaa tarjotaan pääasiallisen liiketoiminnan asiakkaille eikä sitä tarjota yleisesti yleisölle;
- 5) toiminta on muuta kuin maksulaitoslain 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua rahanvälitystä.

Tätä lakia ei sovelleta yhtiöön, jonka osakasluetteloon on merkitty osakkeenomistajan sijaan henkilö hallintarekisteröinnin hoitajana, jos yhtiön arvopaperi on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettulla säännellyllä markkinalla.

Tätä lakia ei sovelleta toiminnassa, joka koskee oikeudenkäyntiavustaja- tai oikeudenkäyntiasiamiestehtävien hoitamista. Oikeudenkäyntiavustaja- ja oikeudenkäyntiasiamiestehtävänä tässä laissa pidetään varsinaisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi oikeudellista neuvontaa, joka koskee asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen johdosta tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa taikka oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä.

Tätä lakia ei sovelleta pidettäessä raha-automaatteja käytettävänä pelikasinon ulkopuolella.

Valtiovarainministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin taloudellista toimintaa on pidettävä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla vähäisenä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *rahanpesulla* rikoslain (39/1889) 32 luvun 6—10 §:ssä tarkoitettua toimintaa;
- 2) *terrorismin rahoittamisella* rikoslain 34 a luvun 5 ja 5 a §:ssä tarkoitettua toimintaa;
- 3) *rahanpesudirektiivillä* rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2015/849;
- 4) *maksajan tiedot -asetuksella* varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/847;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

- 5) *ilmoitusvelvollisella* 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhteisöjä ja elinkeinonharjoittajia;
- 6) *tunnistamisella* asiakkaan henkilöllisyyden selvittämistä asiakkaan toimittamien tietojen perusteella;
- 7) *henkilöllisyyden todentamisella* asiakkaan henkilöllisyyden varmistamista luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä peräisin olevien asiakirjojen tai tietojen perusteella;
- 8) *luottolaitoksella* luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta;
- 9) *ulkomaisella trustilla* rahanpesudirektiivin 3 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua trustia; ei kuitenkaan mainitussa kohdassa tarkoitettua yrityspalvelun tarjoajaa;
- 10) *yrityspalvelun tarjoajalla* yhteisöä tai elinkeinonharjoittajaa, joka tarjoaa liiketoimintana kolmannelle osapuolelle jotakin seuraavista palveluista:
- yhteisön perustaminen;
 - yhtiöoikeudellisesti vastuullisena henkilönä, yhtiömiehenä tai samankaltaisessa asemassa muussa oikeushenkilössä toimiminen;
 - kotipaikan, yritys- tai postiosoitteen tai muiden vastaavien palvelujen tarjoaminen;
 - rahanpesudirektiivin 3 artiklan 7 kohdan d alakohdassa tarkoitettua ulkomaisen express trustin tai oikeusmuodoltaan samankaltaisen oikeudellisen järjestelyn omaisuudenhoitajana toimiminen Suomessa;
 - hallintarekisteröinnin hoitajana toimiminen, kun hallintarekisteröinnin hoitaja on merkitty muun kuin julkisen osakeyhtiön osakasluetteloon;
- 11) *poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä* luonnollista henkilöä, joka toimii tai on toiminut julkisessa tehtävässä:
- valtionpäämiehenä, hallituksen päämiehenä, ministerinä, vara- tai apulaisministerinä;
 - parlamentin jäsenenä;
 - poliittisten puolueiden johtoelinten jäsenenä;
 - ylimpien tuomioistuinten, perustuslakituomioistuimen tai muun vastaavan oikeuselimen jäsenenä, jonka päätöksiin ei voida poikkeustapauksia lukuun ottamatta hakea muutosta;
 - tilintarkastustuomioistuimen ja valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavan valtion varainhoitoa tarkastavan ylimmän päättävän elimen jäsenenä;
 - keskuspankin johtokunnan jäsenenä;
 - suurlähettiläänä tai asiainhoitajana;
 - puolustusvoimissa vähintään kenraalikuuntaan kuuluvana upseerina;
 - valtion kokonaan omistaman yrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenenä; tai
 - kansainvälisten yhteisöjen johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä;
- 12) *poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsenellä* tämän:
- aviopuolisoa tai kumppania, joka asianomaisen maan kansallisessa lainsäädännössä rinnastetaan aviopuolisoon;
 - lapsia ja heidän aviopuolisojaan tai edellä tarkoitettua kumppania; ja
 - vanhempia;
- 13) *poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppaneilla*:
- kaikkia luonnollisia henkilöitä, joiden tiedetään olevan yhteisöjen tai elinkeinonharjoittajien tai oikeudellisten järjestelyjen todellisia yhteisomistajia ja edunsaajia tai joilla tiedetään olevan mikä tahansa muu läheinen liikesuhde poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa; ja

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

b) kaikkia luonnollisia henkilöitä, jotka ovat sellaisten yhteisöjen tai elinkeinonharjoittajien tai oikeudellisten järjestelyjen todellisia yksinomistajia ja edunsaajia, joista tiedetään, että ne on tosiasiaassa perustettu poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön tai tämän perheenjäsenen eduksi;

14) *valvontaviranomaisella* 7 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaista;

15) *Euroopan valvontaviranomaisilla* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1093/2010 tarkoitettua Euroopan pankkiviranomaista, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1095/2010 tarkoitettua Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista ja Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/79/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1094/2010 tarkoitettua Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaista;

16) *rahoituslaitoksella*:

a) sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettua sijoituspalveluyritystä;

b) sijoitusrahastolain (48/1999) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua suomalaista rahastoyhtiötä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettua suomalaista vaihtoehtorahaston hoitajaa;

c) vakuutusyhtiölain (521/2008) 26 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua vakuutusyritystä, joka harjoittaa henkivakuutustoimintaa;

d) vakuutusedustuksesta annetun lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettua vakuutusedustajaa, jos tämä tarjoaa henkivakuutuspalveluja ja muita sijoituksiin liittyviä palveluja;

e) a—d kohdassa tarkoitettujen rahoituslaitosten Euroopan talousalueella sijaitsevia sivuliikkeitä riippumatta siitä, sijaitseeko rahoituslaitoksen kotipaikka Euroopan talousalueella;

17) *rahoituspalveluja tarjoavalla yrityksellä* muuta yritystä kuin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettua yhteisöä ja elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa yhtä tai useampaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 1 §:n 1 momentin 2—11, 13 ja 14 kohdassa tarkoitettua toimintaa sekä rahoituspalveluja tarjoavan yrityksen Suomessa toimivaa sivuliikettä;

18) *kirjeenvaihtajasuhteella*:

a) toimintaa, jossa yksi pankki kirjeenvaihtajana tarjoaa vastapuolena olevalle toiselle pankille pankkipalveluja, kuten käyttötilin tai muun passiivatilin ja siihen liittyviä palveluja, kuten kassanhallintaa, kansainvälistä varainsiirtoa, sekkien lunastusta, maksujenvälitystilejä ja valuutanvaihtopalveluja;

b) luottolaitosten välisiä, finanssilaitosten välisiä sekä luotto- ja finanssilaitosten välisiä suhteita, muun muassa suhteita, joissa kirjeenvaihtajalaitos tarjoaa vastaanottajalaitokselle samankaltaisia palveluja, ja suhteita, jotka on perustettu arvopaperikauppaa tai varainsiirtoa varten.

5 §

Yhteisön tosiasiallinen edunsaaja

Yhteisön tosiasiallisella edunsaajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka viime kädessä:

1) omistaa suoraan tai välillisesti suuremman kuin 25 % osuuden oikeushenkilön osakkeista tai muuten omistaa vastaavan osuuden oikeushenkilöstä;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

2) käyttää suoraan tai välillisesti suurempaa kuin 25 % osuutta oikeushenkilön äänioikeuksista, ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin, tai;

3) käyttää muulla tavoin tosiasiallisesti määräysvaltaa oikeushenkilössä.

Osoituksena suorasta omistuksesta pidetään sitä, että luonnollisella henkilöllä on suurempi kuin 25 % omistusosuus tarkasteltavasta oikeushenkilöstä.

Osoituksena välillisestä omistuksesta pidetään sitä, että:

1) oikeushenkilöllä, jossa yksi tai useampi luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa, on suurempi kuin 25 % omistusosuus tai suurempi kuin 25 % osuus äänioikeuksista tarkasteltavasta oikeushenkilöstä, tai;

2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, jossa luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa, on omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin perustuva oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä tarkasteltavan oikeushenkilön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä.

Jos tosiasiallista edunsaajaa ei pystytä tunnistamaan tai 1 momentissa säädetty edellytykset eivät täyty, tosiasiallisina edunsaajina pidetään tarkasteltavana olevan oikeushenkilön hallitusta tai vastuunalaisia yhtiömiehiä, toimitusjohtajaa tai muuta vastaavassa asemassa olevaa henkilöä.

6 §

Ulkomaisen trustin tosiasiallinen edunsaaja

Ulkomaisen trustin tosiasiallisella edunsaajalla tarkoitetaan tosiasiallista määräysvaltaa käyttävää luonnollista henkilöä, joka on trustin:

1) perustaja tai tämän mahdollisesti asettama suojelija;

2) omaisuudenhoitaja; tai

3) edunsaaja.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, tosiasiallisena edunsaajana pidetään myös muuta luonnollista henkilöä, joka viime kädessä käyttää määräysvaltaa suoran tai välillisen omistuksen kautta tai muilla keinoin ulkomaisessa trustissa.

7 §

Yhdistyksen, säätiön, asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön tosiasiallinen edunsaaja

Yhdistyslaissa (503/1989) tarkoitetun aatteellisen yhdistyksen tosiasiallisina edunsaajina pidetään yhdistysrekisteriin merkittyjä hallituksen jäseniä.

Uskonnonvapauslaissa (453/2003) tarkoitetun uskonnollisen yhdyskunnan tosiasiallisina edunsaajina pidetään uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin merkittyjä hallituksen jäseniä.

Säätiölaissa (487/2015) tarkoitetun säätiön tosiasiallisina edunsaajina pidetään säätiörekisteriin merkittyjä hallituksen ja hallintoneuvoston jäseniä.

Asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009) tarkoitetun asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön tosiasiallisina edunsaajina pidetään kaupparekisteriin merkittyjä hallituksen jäseniä.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

2 luku

Riskiarvio

1 §

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio

Sisäministeriö toimii kansallisena viranomaisena, joka sovittaa yhteen kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion laadintaa. Riskiarviossa on tunnistettava ja arvioitava Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä sekä otettava huomioon Euroopan komission, jäljempänä *komissio*, laatima Euroopan unionin laajuinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio. Kansallista riskiarviota on päivitettävä säännöllisesti.

Riskiarvion tarkoituksena on:

- 1) yksilöidä rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskit toimialoilla;
- 2) tukea ja tehostaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa ja voimavarojen kohdentamista;
- 3) tukea eri toimialojen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevien yhdenmukaisten toimintatapojen laadintaa;
- 4) antaa toimivaltaisille valvontaviranomaisille, asianajajayhdistykselle ja ilmoitusvelvollisille tietoa tämän luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitetun riskiarvion laatimisen tueksi.

Sisäministeriön on julkistettava riskiarvion yhteenveto.

2 §

Valvojakohtainen riskiarvio

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on laadittava riskiarvio sen valvonnan piiriin kuuluvien ilmoitusvelvollisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä (*valvojakohtainen riskiarvio*). Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on riskiarviota laatiessaan otettava huomioon:

- 1) komission laatima Euroopan unionin laajuinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio ja sen osoittamat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit;
- 2) kansallinen riskiarvio ja sen osoittamat kansalliset rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit;
- 3) sen valvomaa toimialaa koskevat ilmoitusvelvollisten ja niiden asiakkaisiin, tuotteisiin ja palveluihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit.

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on otettava huomioon valvonnan laajuutta ja toistuvuutta suunnitellessaan tekemänsä riskiarvio, ilmoitusvelvollisen toiminnalle sallitut poikkeukset sekä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut toimialaa koskevat riskit.

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on päivitettävä valvojakohtaista riskiarviota säännöllisesti tai kun ilmoitusvelvollisen toiminnassa tapahtuu valvojakohtaiseen riskiarvioon vaikuttavia merkittäviä seikkoja tai muutoksia.

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on julkistettava riskiarvion yhteenveto.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

3 §

Ilmoitusvelvollisen riskiarvio

Ilmoitusvelvollisen on laadittava riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskiarvio on päivitettävä säännöllisesti. Riskiarvio ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle tai asianajajayhdistykselle tämän pyynnöstä ilman aiheutonta viivytystä.

Ilmoitusvelvollisen on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus. Ilmoitusvelvollisella on oltava edellä mainitut tekijät huomioon ottaen riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja valvonnan tulee sisältää ainakin:

- 1) sisäisten toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja valvonnan kehittämisen;
- 2) sisäisen tarkastuksen, jos tämä on perusteltua ilmoitusvelvollisen toiminnan luonne ja koko huomioon ottaen.

Ilmoitusvelvollisen on laadittava 2 momentissa tarkoitetut toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä. Jos ilmoitusvelvollinen on oikeushenkilö, hallituksen, vastuunalaisen yhtiömiehen tai muun vastaavassa asemassa olevan ylimpään johtoon kuuluvan henkilön on hyväksyttävä 2 momentissa tarkoitetut toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu keskusyhteisö voi laatia riskiarvion yhteenliittymään kuuluvan jäsenluottolaitoksen puolesta, jos Finanssivalvonta myöntää luvan.

3 luku

Asiakkaan tunteminen

1 §

Asiakkaan tunteminen ja riskiperusteinen arviointi

Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi tässä luvussa säädettyjä toimia, ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketointa tai ylläpitää liikesuhdetta. Jos ilmoitusvelvollinen on luottolaitos, se ei myöskään saa toteuttaa maksutapahtumaa maksutilin kautta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi säädettyjä toimia.

Ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (*riskiperusteinen arviointi*).

Tässä luvussa säädettyjä asiakkaan tuntemista koskevia toimia on noudatettava riskiperusteiseen arviointiin pohjautuen koko asiakassuhteen ajan.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle tai valvomaan asetetulle, että ilmoitusvelvollisen tässä laissa säädetty asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

2 §

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vaki-
tuista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja
todennettava tämän henkilöllisyys, jos:

1) liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus yhteensä on vähintään
10 000 euroa ja asiakkuus on satunnainen, tai kyse on maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 koh-
dassa tarkoitettua varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

2) tavaroiden myynissä suoritettavan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoi-
mien suuruus käteisenä on yhteensä vähintään 10 000 euroa ja asiakkuus on satunnainen;

3) kyse on epäilyttävästä liiketoimesta tai jos ilmoitusvelvollinen epäilee liiketoimeen sisälty-
viä varoja käytettävän terrorismin rahoittamiseen tai sen rangaistavaan yritykseen; tai

4) ilmoitusvelvollinen epäilee aiemmin todennetun asiakkaan henkilöllisyyden todentamistie-
tojen luotettavuutta tai riittävyyttä.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdasta poiketen rahapelitoiminnassa asiakas on tunnistettava ja tä-
män henkilöllisyys todennettava joko panoksen asettamisen tai voiton maksamisen yhteydessä tai
kummassakin tilanteessa, jos pelaajan asettama rahapanos tai lunastama voitto on yhtenä suori-
tuksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 2 000 euroa.

Jos joku toimii asiakkaan lukuun (*edustaja*), ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa ja todentaa
myös edustajan henkilöllisyys sekä varmistaa edustajan oikeus toimia asiakkaan puolesta.

Ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa asiakkaansa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys asiakas-
suhdetta perustettaessa taikka viimeistään ennen kuin asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen
sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun.

Jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että 1 momentin
1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään
10 000 euroa, tai maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitettua varojen siirron
määrä ylittää 1000 euroa, tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yh-
teenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa taikka 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vä-
hintään 2 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Tunnistamisvelvollisuudesta ja henkilöllisyyden todentamisesta säädetään lisäksi maksajan
tiedot -asetuksessa.

3 §

Asiakkaan tuntemistiedot ja niiden säilyttäminen

Ilmoitusvelvollisen on säilytettävä asiakkaan tuntemista koskevat tiedot luotettavalla tavalla
viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä. Jos kysymyksessä on 2 §:n 1 mo-
mentin 1 tai 2 kohdassa taikka mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu satunnainen liiketoimi,

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

asiakkaan tuntemista koskevat tiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan liiketoimen suorittamisesta.

Asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä:

- 1) nimi, syntymäaika ja henkilötunnus;
- 2) edustajan nimi, syntymäaika ja henkilötunnus;
- 3) oikeushenkilön täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen;
- 4) oikeushenkilön hallituksen tai vastaavan päättävän elimen jäsenten täydelliset nimet, syntymäajat ja kansalaisuudet;
- 5) oikeushenkilön toimiala;
- 6) tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja henkilötunnus;
- 7) henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan numero tai muu tunnistetieto ja myöntäjä taikka kopio asiakirjasta tai jos asiakas on etätunnistettu, tiedot todentamisessa käytetystä menettelystä tai lähteistä;
- 8) tiedot asiakkaan toiminnasta, liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta, taloudellisesta asemasta, perusteet liiketoimen tai palvelun käytölle ja tiedot varojen alkuperästä sekä muut 4 §:n 1 momentissa tarkoitettut asiakkaan tuntemiseksi hankitut tarpeelliset tiedot; ja
- 9) 4 §:n 3 momentissa säädetyn selonottovelvollisuuden ja 13 §:ssä säädetyn poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvän tehostetun tuntemisvelvollisuuden täyttämiseksi hankitut välttämättömät tiedot.

Jos asiakas on ulkomaalainen, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta, on 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi säilytettävä tieto asiakkaan kansalaisuudesta ja matkustusasiakirjan tiedot.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava asiakkailleen, että asiakkaan tuntemistietoja ja muita henkilötietoja voidaan käyttää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu, tutkintaan saattamista varten.

Asiakkaan tuntemistietoja tai muita henkilötietoja, jotka on hankittu ainoastaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja paljastamiseksi, ei saa käyttää tarkoitukseen, joka on yhteen sopimaton näiden tarkoitusten kanssa.

4 §

Asiakasta koskevien tietojen hankkiminen, jatkuva seuranta ja selonottovelvollisuus

Ilmoitusvelvollisen on hankittava tietoja asiakkaansa toiminnasta, tämän liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta sekä perusteista palvelun tai tuotteen käyttämiselle.

Ilmoitusvelvollisen on järjestettävä asiakkaan toiminnan laatuun ja laajuuteen, asiakassuhteen pysyvyyteen ja keston sekä riskeihin nähden riittävä seuranta sen varmistamiseksi, että asiakkaan toiminta vastaa sitä kokemusta ja tietoa, joka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta ja tämän toiminnasta.

Ilmoitusvelvollisen on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka rakenteeltaan tai suuruudeltaan taikka ilmoitusvelvollisen koon tai toimipaikan osalta poikkeavat tavanomaisesta. Samoin on meneteltävä, jos liiketoimilla ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta tai ne eivät sovi

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

yhteen sen kokemuksen tai tietojen kanssa, jotka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta. Tarvittaessa liiketoimeen liittyvien varojen alkuperä on selvitettävä.

5 §

Vakuutusluotteisiin liittyvä erityinen tunnistamisvelvollisuus

Luotto- ja rahoituslaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, selvitettävä henki- ja muun sijoitusvakuutuksen:

- 1) edunsaajan nimi, kun henkilö on yksilöity tai nimetty edunsaajaksi;
- 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla jaoteltujen edunsaajien riittävät yksilöintitiedot maksun suorittamiseksi sen erääntyessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu edunsaaja on tunnistettava, kun maksu suoritetaan.

Luotto- ja rahoituslaitoksen on tunnistettava kolmas osapuoli, jolle tai jonka hyväksi henki- tai sijoitusvakuutus siirretään, kun siirto toteutetaan, jos luotto- tai rahoituslaitos tiesi siirrosta.

Luotto- ja rahoituslaitoksen on huolehdittava siitä, että sillä on riittävät tiedot ulkomaisen trustin tai yrityspalveluja tarjoavan tosiasiallisista edunsaajista, jotta se pystyy selvittämään ulkomaiseen trustiin tai yrityspalveluihin liittyviä oikeuksiaan.

Luotto- ja rahoituslaitoksen on selvitettävä, onko henki- tai muun sijoitusvakuutuksen edunsaaja poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö viimeistään joko silloin, kun maksu suoritetaan tai silloin, kun vakuutus siirretään kokonaan tai osittain. Jos vakuutukseen tai sen edunsaajaan liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski, luotto- tai rahoituslaitoksen toimihenkilön on lisäksi ilmoitettava asiasta laitoksen johdolle ennen vakuutuskorvauksen maksamista ja noudatettava tehostettua asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevia säännöksiä.

6 §

Tosiasiallisen edunsaajan tunnistaminen

Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava ja pidettävä yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista ja tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Yhteisön tosiasiallinen edunsaaja on aina tunnistettava 1 luvun 5 §:n 2—4 momentissa ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Sen lisäksi ilmoitusvelvollisen on asiakkaaseen liittyviin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin nähden asianmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa selvitettävä, käyttääkö joku muu 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräysvaltaa asiakkaassa.

Tosiasiallista edunsaajaa ei kuitenkaan tarvitse tunnistaa, jos asiakas on yhtiö, jonka arvopaperi on kaupankäynnin kohteena:

- 1) arvopaperimarkkinain (746/2012) 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla säännellyllä markkinalla; tai

- 2) 1 kohdassa tarkoitettua säännelyä markkinaa vastaavalla säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueen ulkopuolisessa maassa ja jos yhtiötä koskee tiedonantovelvollisuus, joka vastaa rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/65/EU säädettyä tiedonantovelvollisuutta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Luottolaitoksen ei tarvitse tunnistaa Suomessa tai toisessa ETA-valtiossa toimivan asianajajan tai muun oikeudellisia palveluita tarjoavan asiakasvaratilien tosiasiallisia edunsaajia, jos tosiasiallisen edunsaajan henkilöllisyys on luottolaitoksen pyynnöstä sen saatavilla.

Luottolaitoksen ei myöskään tarvitse tunnistaa muussa kuin ETA-valtiossa toimivan asianajajan tai muun oikeudellisia palveluita tarjoavan asiakasvaratilien tosiasiallisia edunsaajia, jos:

- 1) tosiasiallisen edunsaajan henkilöllisyys on luottolaitoksen pyynnöstä sen saatavilla; ja
- 2) asianajajaa tai muuta oikeudellisia palveluita tarjoavaa koskevat tässä laissa säädettyä vastaavat velvollisuudet ja tätä valvotaan näiden velvollisuuksien noudattamisessa.

Luottolaitoksen ei myöskään tarvitse tunnistaa oikeudenkäyntiavustaja- tai oikeudenkäyntiasiamiestehtävien eikä asianajajan tai muun oikeudellisia palveluita tarjoavan tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien tehtävien hoitamiseen liittyvien asiakasvaratilien tosiasiallisia edunsaajia.

7 §

Asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttäminen ilmoitusvelvollisen puolesta

Asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet voi ilmoitusvelvollisen puolesta täyttää 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu muu ilmoitusvelvollinen, tai tätä vastaava toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saanut tai rekisteröity toimija (*kolmas osapuoli*), jos tätä koskevat tässä laissa säädettyä vastaavat asiakkaan tuntemista ja tietojen säilyttämistä koskevat velvollisuudet ja niiden noudattamista valvotaan.

Asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet voi täyttää myös muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saanut tai rekisteröity 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollista vastaava toimija, jos se on perustettu valtiossa, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ja selvittämisen järjestelmä ei muodosta komission arvion mukaan merkittävää riskiä EU:n sisämarkkinalle.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen ilmoitusvelvollinen ei voi hyväksyä täyttämään velvollisuuksiaan:

- 1) maksulaitosta, joka pääasiallisena maksupalveluna tarjoaa maksulaitoslaissa tarkoitettua rahanvälitystä;
- 2) maksulaitoslain 7 tai 7 a §:ssä tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä eikä;
- 3) valuutanvaihtoa harjoittavaa.

Ilmoitusvelvollisen on varmistettava, että se ennen liiketoimen suorittamista saa kolmannelta osapuolelta 3 §:n 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettut tiedot. Ilmoitusvelvollisen on lisäksi varmistettava, että kaikki asiakkaan tuntemista koskevat tiedot ovat ilmoitusvelvollisen saatavilla ja että kolmas osapuoli toimittaa ne ilmoitusvelvolliselle tämän pyynnöstä.

Valvontaviranomainen voi katsoa, että tässä pykälässä säädetty kolmatta osapuolta koskevat edellytykset täyttyvät, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen saa tiedot kolmannelta osapuolelta, joka kuuluu ilmoitusvelvollisen kanssa samaan konserniin tai muuhun taloudelliseen yhteenliittymään;
- 2) konsernissa tai muussa taloudellisessa yhteenliittymässä noudatetaan tämän lain säännöksiä vastaavia konsernin tai yhteenliittymän sisäisiä yhteisiä menettelyjä, jotka koskevat asiakkaan tuntemisvelvollisuutta, asiakastietojen säilyttämistä ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja paljastamista; sekä

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

3) konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän emoyhtiön kotivaltion valvontaviranomainen valvoo 2 kohdan noudattamista.

Rahapelitoiminnan osalta valvontaviranomainen voi katsoa, että rahapeliyhteisö ilmoitusvelvollisena täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset, jos sen puolesta toimiva 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai yhteisö, joka välittää rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja, noudattaa tämän luvun 1, 2 ja 10 §:n säännöksiä asiakkaan tuntemisesta, ja jos rahapeliyhteisö saa tältä viipymättä asiakkaan tuntemistiedot ja asiakkaan henkilöllisyyden todentamistiedot. Rahapeliyhteisön on ylläpidettävä edellä tarkoitetuista elinkeinonharjoittajista ja yhteisöistä tietoja, jotka on pyynnöstä asetettava valvontaviranomaisen saataville.

Ilmoitusvelvollisen tulee 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla jatkuvasti seurata asiakassuhdetta, jossa asiakkaan tuntemista koskevia velvollisuuksia on suorittanut kolmas osapuoli.

Ilmoitusvelvollinen ei vapaudu tämän lain mukaisista vastuista sillä perusteella, että ilmoitusvelvollisen puolesta asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet on täyttänyt kolmas osapuoli.

8 §

Yksinkertaistettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus

Ilmoitusvelvollinen voi 2—4 ja 6 §:ää sovellettaessa noudattaa yksinkertaistettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi, jos ilmoitusvelvollinen arvioi 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun riskiarvion perusteella, että asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen liittyy vähäinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Ilmoitusvelvollisen on kuitenkin seurattava asiakassuhdetta tämän luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla poikkeuksellisten tai epätavallisten liiketoimien havaitsemiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä vähäinen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä.

9 §

Sähköiseen rahaan liittyvä poikkeus asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta

Jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi sähköiseen rahaan liittyvän rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskin alhaiseksi, ei sovelleta, mitä tämän luvun 2 §:ssä säädetään asiakkaan tunnistamisesta ja henkilöllisyyden todentamisesta, 3 §:ssä asiakkaan tuntemistiedoista ja niiden säilyttämisestä sekä 4 §:n 1 momentissa asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta edellyttäen, että seuraavat riskienhallinnan edellytykset täyttyvät:

1) sähköinen tietoväline ei ole uudelleenladattava, tai siihen voidaan tallettaa maksulaitoslais- sa tarkoitettua sähköistä rahaa kuukausittain enintään 250 euroa ja välinettä voidaan käyttää vain Suomessa;

2) sähköiseen tietovälineeseen voidaan tallettaa enintään 500 euroa ja sitä voidaan käyttää vain Suomessa;

3) sähköistä tietovälinettä voidaan käyttää vain tuotteiden tai palveluiden ostamiseen;

4) sähköistä tietovälinettä ei voida ladata anonymillä sähköisellä rahalla;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

5) sähköisen tietovälineen liikkeeseenlaskijalla on käytössään riittävät valvontamenetelmät epätavallisten tai epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseksi;

6) sähköisestä tietovälineestä voidaan lunastaa käteistä enintään 100 euroa.

10 §

Tehostettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisen on sovellettava tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi, jos ilmoitusvelvollinen arvioi 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun riskiarvion perusteella, että asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski taikka jos asiakkaalla tai liiketoimella on liittymäkohta valtioon, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmä muodostaa komission arvion mukaan merkittävän riskin EU:n sisämarkkinalle tai ei täytä kansainvälisiä velvoitteita.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä.

11 §

Etätunnistamiseen liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos asiakas ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa (*etätunnistaminen*), ilmoitusvelvollisen tulee rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin vähentämiseksi:

1) todentaa asiakkaan henkilöllisyys hankkimalla lisäasiakirjoja tai -tietoja luotettavasta lähteestä;

2) varmistaa, että liiketoimeen liittyvä suoritus tulee luottolaitoksen tililtä tai se maksetaan tilille, joka on aiemmin avattu asiakkaan nimiin; tai

3) todentaa asiakkaan henkilöllisyys vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tunnistusvälineellä tai sähköisen allekirjoituksen hyväksytyllä varmenteella, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 28 artiklassa, taikka muun sähköisen tunnistamistekniikan avulla, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (*kirjeenvaihtajasuhde*) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta.

Luotto- tai rahoituslaitoksen tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toi-

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

met. Luotto- tai rahoituslaitoksen ylimmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastaupolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä käytetään tässä tarkoituksessa.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja tai vakuutusyhtiö tekee sopimuksen 1 momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

13 §

Poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisella tulee olla asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menetyt sen toteamiseksi, onko asiakas tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna menettelyn puitteissa poliittinen vaikutusvalta on selvitettävä aina, kun ilmoitusvelvollinen arvioi 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna ilmoitusvelvollisen riskiarvion perusteella, että asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski.

Jos asiakas on tai on ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tällaisen henkilön perheenjäsen tai henkilö, jonka tiedetään olevan tällaisen henkilön yhtiökumppani:

1) ilmoitusvelvollisen ylemmän johdon on hyväksyttävä asiakassuhteen aloittaminen tällaisen henkilön kanssa;

2) ilmoitusvelvollisen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet saadakseen selvityksen sellaisen varallisuuden ja varojen alkuperästä, jotka liittyvät kyseiseen asiakassuhteeseen tai liiketoimeen; ja

3) ilmoitusvelvollisen on järjestettävä tehostettu jatkuva asiakassuhteen seuranta.

Henkilöä ei enää pidetä poliittisesti vaikutusvaltaisena henkilönä, kun hän ei ole toiminut merkittävässä julkisessa tehtävässä vähintään vuoteen.

14 §

Keskitetty yhteyshenkilö

Maksulaitoslaissa tarkoitettuna maksulaitoksen ja sähkörahayhteisön, joka tarjoaa maksupalvelua tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskua Suomeen ETA-valtion alueelta sivuliikettä perustamatta edustajan välityksellä, on nimettävä keskitetty yhteyshenkilö. Keskitetty yhteyshenkilö vastaa maksulaitoksen tai sähkörahayhteisön lukuun:

1) tässä laissa säädettyjen vaatimusten noudattamisesta;

2) asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta Finanssivalvonnalle.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

15 §

Ulkoistetun palvelun tarjoaja ja edustaja osana ilmoitusvelvollista

Mitä tässä luvussa säädetään kolmannelta osapuolelta ja tehostetusta asiakkaan tuntemisesta, ei sovelleta, jos ilmoitusvelvollinen on ulkoistanut asiakkaan tuntemista koskevan tehtävän tai käyttää edustajaa sopimussuhteen perusteella, ja ulkoistetun palvelun tarjoajaa tai edustajaa pidetään osana ilmoitusvelvollista.

4 luku

Ilmoitusvelvollisuus, salassapitovelvollisuus sekä liiketoimen keskeyttäminen

1 §

Velvollisuus tehdä ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta

Ilmoitusvelvollisen on täytettävä 3 luvun 4 §:n 3 momentissa säädetyn selonottovelvollisuuden viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetulle rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta tai terrorismin rahoittamisen epäilystä.

Ilmoitusvelvollinen voi tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen myös enimmäismääräksi asettamansa kynnysarvon ylittävästä yksittäisestä maksusta tai muusta suorituksesta tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta maksusta tai suorituksesta. Maksulaitoslain 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun rahanvälityspalvelun tarjoajan on kuitenkin tehtävä ilmoitus jokaisesta yksittäisestä tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta maksusta tai suorituksesta, jonka arvo on vähintään 1 000 euroa.

Edellä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai yhteisö voi tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahapeliyhteisön välityksellä.

Ilmoitusvelvollisen on annettava maksutta rahanpesun selvittelykeskukselle kaikki epäilyn selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Ilmoitusvelvollisen on vastattava rahanpesun selvittelykeskuksen tietopyyntöihin sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

2 §

Ilmoituksen muoto ja sisältö

Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä sähköisesti rahanpesun selvittelykeskuksen tarkoitukseen varaamaa erityistä sovellusta käyttäen. Ilmoitus voidaan erityisestä syystä tehdä myös muuta salattua yhteyttä tai tietoturvallista menettelyä käyttäen.

Epäilyttävää liiketoimea koskevassa ilmoituksessa on oltava 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettut tuntemistiedot sekä tiedot liiketoimen laadusta, liiketoimeen sisältyvien varojen tai muun omaisuuden määrästä ja valuutasta, varojen tai muun omaisuuden alkuperästä tai kohteesta ja syystä, joka teki liiketoimesta epäilyttävän, sekä siitä, onko liiketoimi suoritettu, onko se keskeytetty vai onko siitä kieltäydytty.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen muodosta ja sisällöstä.

3 §

Epäilyttäviä liiketoimia koskevien tietojen säilyttäminen

Ilmoitusvelvollisen on säilytettävä viiden vuoden ajan 1 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi hankitut välttämättömät tiedot sekä näihin liittyvät asiakirjat. Tiedot ja asiakirjat on pidettävä erillään asiakasrekisteristä eikä niitä saa käyttää muuhun kuin tässä laissa säädettyyn tarkoitukseen. Tiedot ja asiakirjat on poistettava viiden vuoden kuluttua asiakassuhteen päättymisestä tai epäilyttävän liiketoimen suorittamisesta, jollei niiden edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin taikka ilmoitusvelvollisen tai sen palveluksessa olevan oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen ja asiakirjojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta ja sen ajankohdasta on tehtävä merkintä.

Rekisteröidyllä ei ole oikeutta tarkastaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja eikä 3 luvun 4 §:n 3 momentissa säädetyn selonottovelvollisuuden täyttämiseksi hankittuja tietoja ja asiakirjoja. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa näiden tietojen käsittelyn lainmukaisuuden.

4 §

Epäilyttäviä liiketoimia koskeva salassapitovelvollisuus ja salassapitovelvollisuutta koskevat poikkeukset

Ilmoitusvelvollinen ei saa paljastaa 1 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tekemistä tai selvittelyä sille, johon epäily kohdistuu, eikä muulle henkilölle. Salassapitovelvollisuus koskee myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaa sekä sitä, joka on saanut salassa pidettäviä tietoja tämän pykälän nojalla.

Edellä 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitusvelvollinen saa luovuttaa tiedon siitä, että 1 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty, ja tiedot ilmoituksen sisällöstä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettulle samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla Suomessa tai toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle yhteisölle. Tieto voidaan luovuttaa myös samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle yhteisölle, jos yhteisöä koskevat tätä lakia vastaavat velvollisuudet ja yhteisöä valvotaan näiden velvollisuuksien noudattamisessa.

Edellä 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitusvelvollinen saa luovuttaa tiedon siitä, että 1 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty Suomessa tai toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle ilmoitusvelvolliselle, joka on osallisena sellaisessa yksittäisessä liiketoimessa, joka liittyy siihen asiakkaaseen ja liiketoimeen, jota ilmoitus koskee. Samoilla edellytyksillä tieto voidaan luovuttaa myös muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle ilmoitusvelvolliselle, jos tiedon vastaanottajaa koskee tätä lakia vastaavat velvollisuudet ja yhteisöä valvotaan näiden velvollisuuksien noudattamisesta sekä tiedon vastaanottajaa koskee lisäksi henkilötietolakia (523/1999) vastaavat henkilötietojen suojaa koskevat velvollisuudet.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Edellä 3 momentissa tarkoitetun tiedon luovuttamisen yhteydessä saa antaa asiakkaan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sekä perusteen ilmoituksen tekemiselle. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, myös tiedon henkilön kansalaisuudesta saa luovuttaa.

5 §

Liiketoimen keskeyttäminen ja siitä kieltäytyminen

Ilmoitusvelvollisen on keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä liiketoimesta, jos:

- 1) liiketoimi on epäilyttävä; tai
- 2) ilmoitusvelvollinen epäilee liiketoimeen sisältyviä varoja käytettävän terrorismin rahoittamiseen tai sen rangaistavaan yritykseen.

Jos liiketointa ei voida jättää kesken taikka jos liiketoimen keskeyttäminen tai siitä kieltäytyminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen tosiasiallisen edunsaajan selville saamista, ilmoitusvelvollinen voi suorittaa liiketoimen loppuun.

Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeudesta määrätä liiketoimen keskeyttämisestä määräajaksi säädetään rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 6 §:ssä.

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

1 §

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan sellaisiin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13—18 ja 20—24 kohdassa tarkoitettuihin ilmoitusvelvollisiin, jotka eivät ole toimilupavalvottavia tai velvollisia rekisteröitymään valvontaviranomaisen ylläpitämään muuhun kuin tässä luvussa tarkoitettuun rekisteriin.

2 §

Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus

Aluehallintovirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

Rahanpesun valvontarekisterin käyttötarkoituksena on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

3 §

Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on tehtävä hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee tämän lain soveltamisalan piiriin.

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitetut tiedot;
- 4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava.

Hakijan on hakemuksessaan ilmoitettava harjoittamansa elinkeinotoiminta, jonka perusteella hakija on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rekisteröintiä koskevan hakemuksen sisällöstä.

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rahanpesun valvontarekisterin merkitään seuraavat tiedot:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

3) tämän luvun 3 §:n 3 momentin mukainen elinkeinotoiminta;

4) henkilön, jonka luotettavuus on 5 §:n nojalla selvitetty, täydellinen nimi, henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä asema rekisteröidyssä;

5) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai oikeushenkilölle määrätty 8 luvussa tarkoitettu hallinnollinen seuraamus sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu uhkasakko; tällainen tieto on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kyseinen seuraamus on määrätty; ja

6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava aluehallintovirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

5 §

Luotettavuus

Valuutanvaihtotoimintaa harjoittavaa tai 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaa ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rahanpesun valvontarekisteriin merkittävää elinkeinotoimintaa; tai

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitettussa tehtävässä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

2) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkenöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
 - 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai aluehallintoviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai
 - 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.
- Aluehallintoviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.
- Tiedot rekisterimerkinnöistä on säilytettävä viisi vuotta sen vuoden päättymisestä, jona tieto on poistettu rekisteristä.

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

Jokaisella on oikeus saada rahanpesun valvontarekisteristä yritys- ja yhteisötunnuksella tai toiminimellä taikka aputoiminimellä yksilöimästään yrityksestä rekisteriin tallennetut tiedot. Tietoa tähän rekisteriin merkityistä ilmoitusvelvollisista voi hakea myös kootusti elinkeinotoiminnan perusteella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedot aluehallintoviraston rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa aluehallintovirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäväksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

6 luku

Tosiasiallisia edunsaajia koskevat tiedot

1 §

Tässä luvussa säädetään kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yhteisön, yhdistysrekisteriin merkityn yhdistyksen, uskonnollisten yhdyskuntien re-

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

kisteriin merkityn uskonnollisen yhdyskunnan sekä säätiörekisteriin merkityn säätiön velvollisuudesta pitää yllä tosiasiallisia edunsaajiaan koskevia tietoja.

Mitä tässä luvussa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta yhtiöön, joka on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena.

2 §

Yhteisön velvollisuus pitää yllä tosiasiallisia edunsaajiaan koskevia tietoja

Kaupparekisterilain 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yhteisön, yhdistysrekisteriin merkityn yhdistyksen, uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin merkityn uskonnollisen yhdyskunnan sekä säätiörekisteriin merkityn säätiön on asianmukaisesti hankittava ja pidettävä yllä täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja 1 luvun 5 §:n 2—4 momentissa tai 7 §:ssä tarkoitetuista tosiasiallisista edunsaajistaan ja annettava nämä tiedot pyynnöstä 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle ilmoitusvelvolliselle tämän suorittaessa asiakkaan tuntemista koskevia toimia.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, kaupparekisterilain 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yhteisön, lukuun ottamatta asunto-osakeyhtiölaissa tarkoitettuja asunto-osakeyhtiöitä ja keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä, on sen saatavilla olevien tietojen perusteella pidettävä yllä täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja muista henkilöistä, jotka käyttävät 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräysvaltaa, sekä heidän määräysvaltansa tai omistusosuutensa perusteesta ja laajuudesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun yhteisön hallituksen jäsenen tai vastuunalaisen yhtiömiehen on huolehdittava siitä, että yhteisön tosiasiallisista edunsaajista pidetään luetteloa. Luetteloon merkitään omistajan tai edunsaajan nimi, syntymäaika, kansalaisuus, asuinmaa sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus. Luettelo on laadittava viivytyksettä oikeushenkilön perustamisen jälkeen ja sitä on pidettävä luotettavalla tavalla.

3 §

Ulkomaisen trustin omaisuudenhoitajan velvollisuus tuntea tosiasiallinen edunsaaja

Rahanpesudirektiivin 3 artiklan 7 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ulkomaisen express trustin tai oikeusmuodoltaan samankaltaisen oikeudellisen järjestelyn omaisuudenhoitajan on hankittava 1 luvun 6 §:n mukaiset tiedot trustin tosiasiallisista edunsaajista ja pidettävä niitä yllä.

4 §

Yhteisön tosiasiallisen edunsaajan rekisteröinti

Kaupparekisterilain 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yrityksen tosiasiallisen edunsaajan sekä ulkomaisen trustin tosiasiallisen edunsaajan rekisteröinnistä kaupparekisteriin säädetään kaupparekisterilaissa.

Yhdistyksen hallituksen jäsenten rekisteröinnistä säädetään yhdistyslaissa.

Uskonnollisen yhdyskunnan hallituksen jäsenten rekisteröinnistä säädetään uskonnonvapauslaissa.

Säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten rekisteröinnistä säädetään säätiölaissa.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

1) Finanssivalvonta 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;
2) Poliisihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisöä sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettun rahapeliyhtiön tarjoamiin rahapeleihin;

3) Patenti- ja rekisterihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

4) aluehallintovirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13—18 ja 20—24 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

Asianajajayhdistys valvoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksajan tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Valvontaviranomaisen, Energiaviraston, asianajajayhdistyksen, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettun pörssin sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettun yhteenliittymän keskusyhteisön tulee ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle, jos se havaitsee suorittamansa valvonnan tai muutoin tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen perusteella epäilyttävän liiketoimen taikka epäilee terrorismin rahoittamista tai sen rangaistavaa yritystä.

2 §

Oikeus saada tietoja ilmoitusvelvolliselta

Sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään, ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä ilman aiheetonta viivytystä toimitettava valvontaviranomaiselle ja asianajajayhdistykselle maksutta sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitettun tehtävän hoitamiseksi.

Edellä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun elinkeinonharjoittajan ja yhteisön on Poliisihallituksen pyynnöstä annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot maksutta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

3 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella ja asianajajayhdistyksellä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen ilmoitusvelvollisen muussa toimipaikassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä tietojärjestelmät siinä laajuudessa kuin on tarpeen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi. Valvontaviranomaisella ja asianajajayhdistyksellä on oikeus saada ilmoitusvelvolliselta maksutta tarpeelliset jäljennökset tässä pykälässä tarkoitetuista asiakirjoista ja muista tallenteista.

Poliisihallituksella on oikeus toimittaa valvontaa varten välttämätön tarkastus myös 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajan ja yhteisön tiloissa.

Muilla valvontaviranomaisilla kuin Patentti- ja rekisterihallituksella on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia, jos voidaan perustellusti epäillä, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti laiminlyönyt tai rikkonut tätä lakia 8 luvun 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Poliisiin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

4 §

Ilmoitusvelvollisen toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittaminen ja toimiluvan peruminen

Ilmoitusvelvollisen toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisesta ja toimiluvan perumisesta säädetään erikseen.

5 §

Ilmoitusvelvollisen johdon toiminnan määräaikainen rajoittaminen

Valvontaviranomainen voi enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää henkilöä toimimasta ilmoitusvelvollisen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) hän on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti tässä laissa säädettyjen tavoitteiden toteutumisen; tai

2) hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään.

Edellytyksenä kiellon antamiselle on lisäksi, että 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle on aiemmin annettu oikaisukehoitus, huomautus tai varoitus, joka ei ole johtanut toiminnassa esiintyneiden vakavien ja olennaisten puutteiden korjaamiseen.

Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä sen valvonnassa olevien yhteisöjen johdon toiminnan rajoittamisesta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

6 §

Toimeenpanokielto ja oikaisukehotus

Valvontaviranomainen voi kieltää ilmoitusvelvollisen tekemän päätöksen tai sen suunnitteleman toimenpiteen toteutuksen taikka velvoittaa sen lopettamaan toiminnassaan soveltamansa menettelyn, jos päätös, toimenpide tai menettely on ristiriidassa ilmoitusvelvollista velvoittavien tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten, toimiluvan ehtojen taikka ilmoitusvelvollisen toimintaa koskevien sääntöjen kanssa. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika menettelyn korjaamiseksi.

Jos ilmoitusvelvollinen on pannut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöön tai toteuttanut 1 momentissa tarkoitetun muun toimenpiteen, toimivaltainen valvontaviranomainen voi velvoittaa kohtuullisessa määräajassa ilmoitusvelvollisen ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon taikka toimenpiteen peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi.

7 §

Uhkasakko

Jos ilmoitusvelvollinen laiminlyö toiminnassaan noudattaa tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, 6 §:ssä tarkoitettua toimeenpanokieltoa tai oikaisukehotusta, toimilupansa ehtoja tai toimintaansa koskevia sääntöjä, valvontaviranomainen voi velvoittaa uhkasakolla ilmoitusvelvollisen täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen.

Uhkasakko voidaan asettaa myös 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuille elinkeinonharjoittajille ja yhteisöille, joihin sovelletaan tämän lain 3 ja 4 lukua.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi silloin, kun henkilöä on syytä epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyyn kohteena olevaan asiaan.

Muilta osin uhkasakon asettamisesta ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Finanssivalvonnan määräämään uhkasakkoon sovelletaan kuitenkin Finanssivalvonnasta annettua lakia.

8 §

Menettelytavat rikkomusepäilyistä ilmoittamiseen ilmoitusvelvollisen sisällä

Ilmoitusvelvollisella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat tai asiamiehet voivat ilmoittaa sen sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan tarvitse olla edellä tarkoitettuja menettelytapoja, jos valvontaviranomainen tai asianajajayhdistys päättää ilmoitusvelvollisen 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun riskiarvion perusteella, että valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen ilmoituskanava on riittävä ilmoitusvelvollisen koko, toiminta ja sen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit huomioon ottaen. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, jollei laissa toisin säädetä.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Ilmoitusvelvollisen on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei ole oikeutta tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja, jos tietojen antaminen saattaisi haitata rikosten tai väärin-käytösten selvittämistä. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Ilmoitusvelvollisen tulee toteuttaa asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet ilmoitusten tekijöiden suojelemiseksi.

9 §

Järjestelmä rikkomusepäilyjä koskevien ilmoitusten vastaanottamiseksi

Valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on ylläpidettävä järjestelmää, jonka kautta se voi vastaanottaa ilmoituksia tämän lain säännösten epäilyistä rikkomuksista.

Valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on säilytettävä viiden vuoden ajan 1 momentissa tarkoitettuja ilmoituksia koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei ole oikeutta tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja, jos tietojen antaminen saattaisi haitata rikosten tai väärin-käytösten selvittämistä. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Finanssivalvonnan velvollisuudesta ylläpitää järjestelmää finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyviä väärinkäytösepäilyjä koskevien ilmoitusten vastaanottamiseksi säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a §:ää.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitetun velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastaupolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hakea rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin;

12) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

13) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka:

1) tahallaan tai huolimattomuudesta jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4—6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aiheetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitettun rikemaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

Julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aiheetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitettun julkisen varoituksen antaa tilintarkastuslautakunta.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettun velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastaapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

12) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetut velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4, 5 tai 6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Valvontaviranomainen ei voi määrätä seuraamusmaksua luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Valvontaviranomainen voi kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin haitallisuuden, siitä ilmenevän tekijän syyllisyyden sekä siitä saadun hyödyn ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat kokonaisuutena arvioiden.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilöllä, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittäväällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Finanssivalvonnan luotto- tai rahoituslaitokselle määräämän seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä,

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

tekijän yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle. Kokonaisarvioinnissa on lisäksi otettava huomioon Finanssivalvonnan tämän lain 9 luvun 6 §:n nojalla antamiin määräyksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit.

Finanssivalvonnan määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kymmenen prosenttia luotto-, tai rahoituslaitoksen tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai viisi miljoonaa euroa, sen mukaan kumpi on suurempi. Jos luotto- tai rahoituslaitos on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa. Jos tilinpäätös ei ole seuraamusmaksua määrättäessä vielä valmistunut, seuraamusmaksu on määrättävä sitä edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukaisesta liikevaihdosta. Jos luotto- tai rahoituslaitos on vasta aloittanut toimintansa eikä tilinpäätöstä ole saatavissa, liikevaihto on arvioitava muun saatavan selvityksen perusteella.

Finanssivalvonnan luonnolliselle henkilölle määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa.

Edellä tässä pykälässä säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnilä saatu hyöty, jos se on määritettävissä.

Edellä tässä pykälässä liikevaihdolla tarkoitetaan:

1) luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvan muun yrityksen osalta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 316 artiklan mukaisesti laskettua tuottojen määrää;

2) vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, eläkelaitoksen tai vakuutusyhtiölain 2 luvun 18 b §:ssä tarkoitetun erillisyhtiön vakuutusmaksutuloa;

3) muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun yrityksen osalta kirjanpitolain (1336/1997) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua liikevaihtoa tai sitä vastaavaa liikevaihtoa.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruudesta, sovelletaan myös aluehallintoviraston rahoituspalveluja tarjoavalle yritykselle määräämään seuraamusmaksuun, lukuun ottamatta 1 momentin neljättä virkettä.

5 §

Muulle kuin luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Muulle kuin 4 §:ssä tarkoitettulle ilmoitusvelvolliselle määrättävän seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö toimivaltaisen valvontaviranomaisen kanssa asian selvittämiseksi sekä aiemmat tämän lain tai sen nojalla annettuihin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit. Kokonaisarvioinnissa on Finanssivalvonnan määräämän seuraamusmaksun määrää arvioitaessa lisäksi otettava huomioon Finanssivalvonnan tämän lain 9 luvun 6 §:n nojalla antamiin määräyksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Valvontaviranomaisen oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saavutettu hyöty, jos se on määritettävissä, tai miljoona euroa, sen mukaan kumpi on korkeampi.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

6 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämättä jättäminen

Valvontaviranomainen voi jättää rikemaksun määräämättä tai julkisen varoituksen antamatta, jos:

1) 1 tai 2 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi rikkomuksen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut virheestä viivytyksettä toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle;

2) rikkomusta on pidettävä vähäisenä; tai

3) rikemaksun määräämistä tai julkisen varoituksen antamista on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Rikemaksua tai seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa. Rikemaksua tai seuraamusmaksua ei voida määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio.

Valvontaviranomainen voi jättää seuraamusmaksun määräämättä tai lykätä sen määräämistä oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle, jos valvontaviranomainen ryhtyy muuhun laissa säädettyyn valvontatoimenpiteeseen.

7 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Valvontaviranomaisen on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomuksen luonne ja tyyppi sekä rikkomuksesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, valvontaviranomaisen on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä valvontaviranomaisen internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, toimivaltainen valvontaviranomainen voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu.

Jos valvontaviranomainen julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, valvontaviranomainen voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vastaavasti 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen. Päätös voidaan kuitenkin jättää julkistamatta, jos julkistaminen ei olisi kohtuullista päätöksen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi.

Aluehallintovirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

9 §

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätty rikemaksu ja seuraamusmaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys aluehallintovirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille aluehallintovirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä aluehallintoviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen esitys rikemaksun, julkisen varoituksen tai seuraamusmaksun määräämisestä on tehtävä kirjallisesti. Esityksessä on mainittava:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

- 1) sen nimi, kotipaikka ja osoite, johon vaatimus kohdistuu;
- 2) vaatimus ja sen perusteet; sekä
- 3) ne tosiseikat ja asiakirjat, joihin asianajajayhdistys vetoaa.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava aluehallintovirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Aluehallintoviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määräytyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta luotto- tai rahoituslaitokselle määrätystä ja julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määräytyistä tämän luvun mukaisista luotto- tai rahoituslaitoksille määräytyistä seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen.

Aluehallintoviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan valvontaviranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Työntekijöiden koulutus ja suojeleminen sekä toimintaohjeet

Ilmoitusvelvollisen on huolehdittava, että sen työntekijät saavat koulutuksen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä henkilö, joka vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen. Jos ilmoitusvelvollinen on osa konsernia tai muuta taloudellista yhteenliittymää, sen tulee lisäksi noudattaa konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisiä menettelytapoja ja ohjeita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen varmistamiseksi.

Ilmoitusvelvollisen tulee toteuttaa toimenpiteitä niiden työntekijöiden suojelemiseksi, jotka tekevät 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitusvelvollisella tulee lisäksi olla omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta sekä ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

2 §

Ilmoitusvelvollisen sivuliikkeet ja muut yhtiöt

Ilmoitusvelvollisen on noudatettava asiakkaan tuntemiseksi tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia myös muussa kuin ETA-valtiossa sijaitsevassa sivuliikkeessään.

Ilmoitusvelvollisen on huolehdittava, että tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia noudatetaan myös muussa kuin ETA-valtiossa sijaitsevassa tytäryrityksessä, jonka osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ilmoitusvelvollisella on enemmän kuin 50 prosenttia.

Jos kyseisen valtion lainsäädäntö ei salli asiakkaan tuntemiseksi tässä laissa säädettyjen menettelyjen noudattamista, ilmoitusvelvollisen tulee ilmoittaa tästä valvontaviranomaiselle ja asianajajayhdistykselle.

3 §

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen yhteistyö ja tietojenvaihto

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen on tehtävä keskenään yhteistyötä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja paljastamiseksi.

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta muualla laissa säädetään, viipymättä annettava toisilleen hallussaan olevat tiedot asioista, jotka ovat välttämättömiä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja paljastamiseksi.

4 §

Muutoksenhaku

Valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä tässä pykälässä tai muualla laissa toisin säädetä. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontaviranomaisella on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on muuttanut tai kumonnut toimivaltaisen valvontaviranomaisen tekemän päätöksen. Hallinto-oikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava asianajajayhdistykselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää todistelua ja muuta selvitystä silloin, kun asia koskee ilmoitusvelvollista, jonka toimintaa asianajajayhdistys 7 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan valvoo.

Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomaisen toisin määrää tai muualla laissa toisin säädetä.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

5 §

Eräitä viranomaisia koskeva yleinen huolehtimisvelvoite

Tulli-, rajavartio-, vero- ja ulosottoviranomaisen sekä konkurssiasiamiehen on huolehdittava siitä, että sen toiminnassa kiinnitetään huomiota rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja paljastamiseen sekä tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden epäilyttävien liiketoimien tai terrorismin rahoittamisen epäilyn ilmoittamiseen rahanpesun selvittelykeskukselle.

Tulli- ja rajavartioviranomaisen tehtävistä esitutkintaviranomaisena säädetään erikseen.

6 §

Määräyksenantovaltuus

Valvontaviranomaiset voivat antaa tarkempia määräyksiä 3 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista riskitekijöistä, jotka ilmoitusvelvollisen on otettava huomioon, sekä 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettu yksinkertaistetusta menettelystä, joka liittyy tavanomaista vähäisempään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiin, ja 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettu tehostetusta menettelystä, joka liittyy tavanomaista suurempaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiin.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 5 luku tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Lain 6 luvun 2 ja 3 § tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annettu laki (503/2008).

8 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen riskiarvion on oltava valmiina 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä.

Edellä 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun riskiperusteiseen arviointiin perustuvan menettelyn on oltava valmiina 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa on merkitty yrityspalvelurekisteriin tai valuutanvaihtorekisteriin, on tehtävä 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään asiakkaan tunnistamisesta ja henkilöllisyyden todentamisesta rahapelitoiminnassa toisiinsa kytkeytyvien suoritusten yhteydessä, sovelletaan arpajaislain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettuja sähköisesti välitettäviä rahapelejä koskevaan toimintaan 1 päivästä tammikuuta 2018.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin tekoihin ja laiminlyönteihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita tällä lailla kumotun rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä. Jos uuden lain soveltaminen johtaisi lievempään lopputulokseen, on tämä otettava huomioon rangaistusta määrittäessä.

Laki

rahanpesun selvittelykeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä koskevasta rekisteristä.

2 §

Rahanpesun selvittelykeskus ja sen tehtävät

Keskusrikospoliisissa on rahanpesun selvittelykeskus, jonka tehtävänä on:

- 1) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä tutkintaan saattaminen;
 - 2) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottaminen ja analysointi sekä palautteen antaminen niiden vaikutuksista;
 - 3) yhteistyö viranomaisten kanssa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa;
 - 4) yhteistyö ja tietojenvaihto rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä huolehtivien vieraan valtion viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa;
 - 5) yhteistyö ilmoitusvelvollisten kanssa;
 - 6) tilaston pitäminen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten ja mainitun luvun 5 §:ssä säädettyjen liiketoimien keskeytysten lukumäärästä, tutkintaan saatettujen epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten lukumäärästä sekä tehdyistä, vastaanotetuista, evätyistä ja vastatuista tietopyynnöistä;
 - 7) varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanotto ja käsittely, mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettujen jäädyttämispäätösten edellytysten selvittäminen ja jäädyttämispäätöksiä koskevien esitysten tekeminen.
- Edellä 1 momentin 1 kohdassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisellä, paljastamisella ja selvittämisellä tarkoitetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen epäilyihin liitty-

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

vien ilmoitusten ja näihin epäilyihin liittyvien tietojen vastaanottamista, tallettamista ja muuta käsittelemistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämistä, paljastamista ja selvittämistä.

Rahanpesun selvittelykeskuksen toimivaltuuksista säädetään lisäksi poliisilaissa (872/2011).

Keskusrikospoliisin tulee antaa vuosittain Poliisihallitukselle selvitys rahanpesun selvittelykeskuksen toiminnasta, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten ja tämän lain 6 §:ssä tarkoitettujen liiketoimen keskeyttämistä koskevien määräysten lukumääristä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toiminnan yleisestä edistymisestä Suomessa.

3 §

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä koskeva rekisteri

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten on rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri (*rahanpesurekisteri*), jonka rekisterinpitäjä on rahanpesun selvittelykeskus.

Rahanpesurekisteri voi sisältää 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja ja saatuja sekä 4 ja 5 §:n nojalla saatuja tarpeellisia tietoja ja asiakirjoja.

Rahanpesurekisteriin saadaan tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta seuraavat tarpeelliset tiedot:

- 1) ilmoituksen tehneen henkilön nimet ja sen henkilön nimet, jota ilmoitus koskee;
- 2) syntymäaika, -kotikunta ja -valtio;
- 3) henkilötunnus;
- 4) tunnistamisessa käytetyn asiakirjan tiedot;
- 5) sukupuoli;
- 6) äidinkieli;
- 7) kansalaisuus, kansalaisuudettomuus tai kansallisuus;
- 8) kotivaltio;
- 9) siviilisääty;
- 10) ammatti;
- 11) osoite ja puhelinnumero sekä muu yhteystieto;
- 12) tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta;
- 13) viranomaisen antama asiakasnumero;
- 14) Y-tunnus;
- 15) pankkitilitiedot;
- 16) ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Rahanpesurekisteriä saavat käyttää vain rahanpesun selvittelykeskuksen henkilöstöön kuuluvat. Tietoja saa käyttää ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekijän nimi ja henkilöllisyys ovat salassa pidettäviä tietoja. Edellä säädetyn estämättä tiedon saa kuitenkin luovuttaa tämän lain 4 §:n 4 momentissa ja 5 §:n 3 momentissa säädettyä tarkoitusta varten.

Rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta rekisterin muihin kuin 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin jäädyttämispäätöksiin liittyviin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa rekisteröityä koskevien tietojen käsittelyn lainmukaisuuden.

Ilmoitus ja sen tiedot poistetaan rahanpesurekisteristä kymmenen vuoden kuluttua rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen epäilyä koskevan merkinnän tekemisestä. Edellä 2 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaiset tiedot poistetaan viipymättä, jos jäädyttämispäätös kumotaan varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 12 §:n nojalla.

Edellä 5 §:n 5 momenttiin perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot on pyynnöstä annettava tietosuojavaltuutetun nähtäväksi. Lokitiedot säilytetään ainoastaan henkilötietojen suojan ja tietoturvallisuuden sekä oikeusturvan varmistamiseksi ja ne on suojattava epäasialliselta käytöltä. Lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään kymmenen vuotta.

Poliisin henkilörekistereistä ja poliisin henkilötietojen käsittelystä säädetään lisäksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003) ja henkilötietolaissa (523/1999).

4 §

Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä sekä ilmoitusvelvollisilta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ja selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat maksutta sen estämättä, mitä liike- ja ammattisalaisuutta tai yksilön, yhteisön tai säätiön taloudellisia olosuhteita, taloudellista asemaa tai verotustietoja koskevien tietojen salassapidosta säädetään. Päätöksen salassa pidettävien tietojen hankkimisesta tekee selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies.

Selvittelykeskuksella on oikeus saada maksutta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä ja henkilöltä selvittelykeskuksessa työskentelevän päällystöön kuuluvan poliisimiehen kirjallisesta pyynnöstä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ja selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toiminnantarkastajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan salassapitovelvollisuuden estämättä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa rahanpesun selvittelykeskukselle tietojoukkona tai sähköisesti.

Saatuja tietoja saa käyttää ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä vain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Rahanpesun selvittelykeskus voi luovuttaa tietoja myös ilman pyyntöä. Lisäksi tietoja saa luovuttaa ulkoasiainministeriölle varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 9 §:ssä säädettyjen tehtävien ja ulosottomiehelle mainitun lain 14 §:ssä säädettyjen tehtävien ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämiseksi annetun lain (659/1967) 2 b §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa myös tässä laissa tarkoitettulle toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle, jos luovutettava tieto on välttämätön toimivaltaisen valvontaviranomaisen tässä laissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi. Päätöksen tässä momentissa tarkoitettua

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

tietojen luovuttamisesta tekee rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies. Tässä momentissa tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa tietojoukkona tai sähköisesti.

Rahanpesun selvittelykeskus voi asettaa rajoituksia ja ehtoja 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen luovutettavien tietojen käytölle. Rahanpesun selvittelykeskus voi kieltäytyä luovuttamasta tietoja muulle kuin esitutkintaviranomaiselle, jos asiassa on syytä epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoittamista ja tietojen luovuttaminen voisi vaarantaa tutkinnan tavoitteet.

Rahanpesun selvittelykeskuksen 1 ja 2 momentissa säädetyn tiedonsaantioikeuden perusteella tehtyä tiedustelua tai sen sisältöä ei saa paljastaa tiedustelun kohteelle. Tiedustelun ja sen johdosta annetun vastauksen säilyttämiseen ja niiden tarkastamiseen sovelletaan, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään epäilyttäviä liiketoimia koskevien tietojen säilyttämisestä ja tarkastamisesta.

5 §

Tietojen vaihtaminen

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus pyytää 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselta tai muulta toimivaltaiselta viranomaiselta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Tietojen luovuttamista koskevassa pyynnössä on yksilöitävä niiden käyttötarkoitus ja siinä on oltava pyyntöön vastaamista varten riittävät tosi-seikat, taustatiedot ja perustelut.

Vieraan valtion viranomaiselta saatuja tietoja saa käyttää ja luovuttaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu, ainoastaan tämän viranomaisen etukäteen antamalla suostumuksella.

Rahanpesun selvittelykeskus voi perustellusta pyynnöstä luovuttaa 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Tietojen luovuttamista koskevaan pyyntöön on vastattava ilman aiheetonta viivytystä. Rahanpesun selvittelykeskus voi asettaa rajoituksia ja ehtoja luovutettavien tietojen käytölle. Tietojen luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos se voisi haitata rahanpesun, terrorismin rahoittamisen tai sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen hyöty on saatu, estämistä, paljastamista tai selvittämistä tai tutkintaan saattamista taikka muusta perustellusta syystä. Rahanpesun selvittelykeskus voi luovuttaa tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle myös ilman pyyntöä silloin, kun tämä on tarpeen tässä momentissa säädettyä tarkoitusta varten.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa vastaanottaa ja luovuttaa yhteisesti sovittua menettelyä käyttäen tietojoukkona tai sähköisesti. Rahanpesun selvittelykeskus voi hakea osumatietoja Euroopan unionin jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskuksen ylläpitämästä rekisteristä, jos asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut siihen suostumuksen. Euroopan unionin jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskukselle voidaan antaa oikeus hakea osumatietoja 3 §:ssä tarkoitettua rekisteristä sen selvittämiseksi, sisältääkö rekisteri tietoja asianomaisen

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

valtion haun kohteesta. Päätöksen tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ja osumatietoihin liittyvien tietojen luovuttamisesta tekee rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies.

Kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa säädetään erikseen.

6 §

Rahanpesun selvittelykeskuksen määräys liiketoimen keskeyttämisestä

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa ilmoitusvelvolliselle määräyksen liiketoimen keskeyttämisestä enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen keskeytys on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa ulkomaisen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen torjunnasta vastaavan viranomaisen pyynnöstä ilmoitusvelvolliselle määräyksen liiketoimen keskeyttämisestä enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen keskeytys on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Rahanpesun selvittelykeskuksella on 1, 2 ja 4 momentissa säädettyä tarkoitusta varten oikeus pyytää selvitystä liiketoimesta siltä, jonka varoja tai omaisuutta keskeyttäminen koskee. Liiketoimen keskeyttämistä koskeva määräys on viivytyksettä peruttava, kun keskeytys ei ole enää tarpeen.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa tulliviranomaiselle täytäntöön pantavaksi määräyksen pidättää tullitoimenpiteen ja rajavartioviranomaiselle määräyksen pidättää rajatarkastuksen tai rajavalvonnan yhteydessä tavatut varat enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen toimenpide on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Pidätettävillä varoilla tarkoitetaan yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1889/2005 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käteisrahaa sekä muuta irtainta omaisuutta, jolla on taloudellista arvoa.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin arkipäiviin ei lasketa lauantaita.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n 1 momentin 5 kohta ja 71 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1442/2016, ja
lisätään lakiin uusi 40 a § sekä 71 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016 ja 1442/2016, uusi 15 kohta, seuraavasti:

10 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunnalla on seuraavat finanssimarkkinoiden valvontaa koskevat tehtävät:

5) tuomita maksettavaksi Finanssivalvonnan asettama uhkasakko ja päättää 4 luvussa säädettyistä hallinnollisista seuraamuksista sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/) säädettyistä hallinnollisista seuraamuksista;

40 a §

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määrääminen eräistä rikkomuksista

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä sille, joka laiminlyö tai rikkoo rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä tai selvittämistä koskevaa lainsäädäntöä tai varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/847, säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

14) työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanodirektiivi*, 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

15) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille ja 2 momentissa tarkoitettulle asianajajayhdistykselle asioista, jotka ovat välttämättömiä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja paljastamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

kaupparekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupparekisterilain (129/1979) 1 a §, 5 §:n 7 ja 8 kohta, 6 §:n 8 ja 9 kohta, 9 §:n 1 momentin 13 ja 14 kohta, 10 §:n 1 momentin 16 ja 17 kohta, 11 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta, 12 §, 13 §:n 12 ja 13 kohta, 13 c §:n 8 ja 9 kohta sekä 13 d §:n 1 momentin 9 ja 10 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 a § laissa 962/2013, 5 §:n 7 kohta ja 6 §:n 8 kohta laissa 390/1988, 5 §:n 8 kohta, 6 §:n 9 kohta, 11 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta, 12 § sekä 13 §:n 12 ja 13 kohta laissa 1122/1993, 9 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 636/2006, 9 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 147/1997, 10 §:n 1 momentin 16 kohta laissa 432/2013, 10 §:n 1 momentin 17 kohta laissa 908/2006, 13 c §:n 8 ja 9 kohta laissa 1075/1994 sekä 13 d §:n 1 momentin 9 ja 10 kohta laissa 1300/1994, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 390/1988 ja 1122/1993, uusi 9 kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 390/1988 ja 1122/1993, uusi 10 kohta, 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 351/1987, 1616/1992, 1122/1993, 147/1997, 744/2004 ja 636/2006, uusi 15 kohta ja pykälään, sellaisena kuin se on laeissa 351/1987, 1616/1992, 1122/1993, 147/1997, 744/2004, 636/2006, 529/2008, 1602/2009 ja 609/2010, uusi 7 momentti, 10 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1490/2001, 908/2006 ja 432/2013, uusi 18 kohta, 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1278/1990 ja 1122/1993, uusi 8 kohta, 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1252/1987 ja 1122/1993, uusi 14 kohta, 13 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1075/1994, uusi 10 kohta, 13 d §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1300/1994, uusi 11 kohta ja lakiin uusi 13 e § seuraavasti:

1 a §

Jokaisella on oikeus saada kaupparekisterin merkinnöistä ja rekisteriviranomaisen hallussa olevista asiakirjoista tietoja, otteita ja todistuksia. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteriviranomainen saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä, syntymäajasta, kansalaisuudesta ja kotikunnasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Rekisteriviranomainen saa luovuttaa tiedot kaupparekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteesta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Muissa tapauksissa ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteen sijasta luovutetaan tieto henkilön asuinmaasta. Kaupparekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitetta koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa rekisteriviranomaiselle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

5 §

Avoimen yhtiön perusilmoituksessa on mainittava:

-
- 7) kuka tai ketkä yhtiömiehistä kirjoittavat yhtiön toiminimen;
 - 8) jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämän henkilötiedot;
 - 9) jos avoimessa yhtiössä on muu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

6 §

Kommandiittiyhtiön perusilmoituksessa on mainittava:

-
- 8) kuka tai ketkä vastuunalaisista yhtiömiehistä kirjoittavat yhtiön toiminimen;
 - 9) jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämän henkilötiedot;
 - 10) jos kommandiittiyhtiössä on muu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

9 §

Osakeyhtiön tai eurooppayhtiön perusilmoituksessa on mainittava:

-
- 13) yhtiöjärjestyksen määräys yhtiön edustamisesta sekä, jos jollekulle on annettu oikeus edustaa yhtiötä yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, hänen henkilötietonsa;
 - 14) yhtiön tilikausi;
 - 15) jos osakeyhtiössä tai eurooppayhtiössä on muu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

Mitä 1 momentin 15 kohdassa säädetään, ei sovelleta asunto-osakeyhtiölaissa tarkoitettuun asunto-osakeyhtiöön tai keskinäiseen kiinteistöosakeyhtiöön.

10 §

Osuuskunnan ja eurooppaosuuskunnan perusilmoituksessa on mainittava:

-
- 16) jos säännöissä määrätään jäsenten lisämaksuvelvollisuudesta, osuuskuntalain 14 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot;
 - 17) eurooppaosuuskunnan osuuspääoma;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

18) jos osuuskunnassa on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

11 §

Säästöpankin perusilmoituksessa on mainittava:

6) pankin toimitusjohtajan sekä hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jokaisen jäsenen sekä varajäsenen henkilötiedot sekä, jos pankilla on hallintoneuvosto, sen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen henkilötiedot;

7) sääntöjen määräys säästöpankin toiminimen kirjoittamisesta sekä, jos jollekin henkilölle on annettu oikeus toiminimen kirjoittamiseen yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, hänen henkilötietonsa;

8) jos säästöpankissa on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

12 §

Hypoteekkiyhdistyksen perusilmoituksessa on sen lisäksi, mitä hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain (936/1978) 10 §:n 1 momentissa säädetään kaupparekisteriin ilmoitettavaksi, mainittava:

1) yhdistyksen postiosoite;

2) jokaisen hallituksen jäsenen ja varajäsenen muut henkilötiedot;

3) sääntöjen määräys yhdistyksen toiminimen kirjoittamisesta sekä, jos jollekin henkilölle on annettu oikeus toiminimen kirjoittamiseen yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, hänen muut henkilötietonsa;

4) jos hypoteekkiyhdistyksessä on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

13 §

Vakuutusyhdistyksen perusilmoituksessa on mainittava:

12) jos yhdistyksellä on hallintoneuvosto, sen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen ja varajäsenen henkilötiedot;

13) yhdistysjärjestyksen määräys yhdistyksen toiminimen kirjoittamisesta sekä, jos jollekin henkilölle on annettu oikeus toiminimen kirjoittamiseen yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, hänen henkilötietonsa;

14) jos vakuutusyhdistyksessä on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistusosuuden peruste ja laajuus.

13 c §

Asumisoikeusyhdistyksen perusilmoituksessa on mainittava:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

8) kunkin asukashallintoalueen asukastoimikunnan puheenjohtajan, jokaisen jäsenen ja varajäsenen sekä isännöitsijän henkilötiedot;

9) yhdistyksen sääntöjen määräys yhdistyksen nimen kirjoittamisesta sekä, jos jollekin henkilölle on annettu oikeus nimen kirjoittamiseen yhdistyksen tai asukashallintoalueen puolesta yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, hänen henkilötietonsa;

10) jos asumisoikeusyhdistyksessä on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistussuuden peruste ja laajuus.

13 d §

Eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perusilmoituksessa on mainittava:

9) toimikausi, jos se on määrätty;

10) etuyhtymän mahdolliset toimipaikat;

11) jos eurooppalaisessa taloudellisessa etuyhtymässä on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen edunsaaja, tämän henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistussuuden peruste ja laajuus.

13 e §

Rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 31 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua express trust -järjestelyn tosiasiallisia edunsaajia koskevassa ilmoituksessa on mainittava:

1) ulkomaisen trustin nimi ja valtio jonka lainsäädännön mukaisesti trusti on perustettu;

2) jos ulkomainen trusti on rekisteröity, rekisteri, johon ulkomainen trusti on merkitty sekä rekisterinumero siinä rekisterissä;

3) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen tosiasiallisten edunsaajien henkilötiedot sekä määräysvallan tai omistussuuden peruste ja laajuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Lain 5, 6, 9—13 ja 13 c—13 e § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2019.

Tiedot rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitetuista tosiasiallisista edunsaajista sekä 6 luvun 3 §:ssä tarkoitetuista ulkomaisen trustin tosiasiallisista edunsaajista on ilmoitettava kaupparekisteriin viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2020.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 20 luvun 1 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1199/2014, ja
muutetaan 15 luvun 6 §:n 2 ja 3 momentti sekä 18 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 15 luvun 6 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1054/2016, seuraavasti:

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

6 §

Asiakkaan oikeus peruspankkipalveluihin

Talletuspankin on hyväksyttävä tai hylättävä asiakkaan perusmaksutilihakemus ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kymmenen pankkipäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hakemuksen. Talletuspankki saa kieltäytyä perusmaksutilin avaamisesta ja perusmaksutiliin liitettävien maksupalveluiden tarjoamisesta vain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetusta laista (/) tai eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetusta laista (659/1967) johtuvasta syystä.

Kieltäytymisen täsmällinen peruste on ilmoitettava asiakkaalle viivytyksettä, kirjallisesti ja maksutta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tule antaa, jos se olisi kansallisen turvallisuuden, yleisen järjestyksen tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain tavoitteiden vastaista. Talletuspankin on annettava asiakkaalle riittävä selvitys menettelystä, jolla tämä voi valittaa hylkäämispäätöksestä ja kuluttajan oikeudesta ottaa yhteyttä toimivaltaiseen viranomaiseen ja vaihtoehtoiseen riitojenratkaisuelimeen sekä annettava asianmukaiset yhteystiedot.

18 §

Asiakkaiden tunteminen

Asiakkaan tuntemisessa on lisäksi voimassa, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sijoituspalvelulain (747/2012) 15 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014, ja
muutetaan 12 luvun 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 luku

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

3 §

Asiakkaan tunteminen

Asiakkaan tuntemisestä säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

sijoitusrahastolain 45 ja 144 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 45 §:n 5 momentti ja 144 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 45 §:n 5 momentti laissa 1490/2011 ja 144 §:n 3 momentti laissa 507/2008, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

45 §

Mitä 4 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos 144 §:stä tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetusta laista (/) johtuu muuta.

144 §

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

maksulaitoslain 7 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksulaitoslain (297/2010) 7 §:n 4 momentti ja 24 §:n 4 momentti,
sellaisena kuin niistä on 7 §:n 4 momentti laissa 899/2011, seuraavasti:

7 §

*Muun maksupalvelun tarjoamisen kuin sähköisen rahan liikkeeseenlaskun luvanvaraisuutta
koskeva poikkeus*

Tässä pykälässä tarkoitettua oikeutta tarjota maksupalvelua ei ole, jos palvelun tarjoamiseen osallistuva tai siitä vastaava luonnollinen henkilö ei ole 13 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava taikka jos maksupalveluntarjoaja ei täytä, mitä sen velvollisuudeksi on säädetty rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

24 §

Asiamies

Maksulaitoksen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle ne asiamiehen soveltamat sisäisen valvonnan menetelmät, joilla täytetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa ja sen nojalla säädetyt velvollisuudet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 22 luvun 7 § ja
muutetaan 12 luvun 8 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 luku

Osuuksien tarjoaminen

8 §

Asiakkaan tunteminen

Vaihtoehtorahastojen hoitajan on viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta tai terrorismin rahoittamisen epäilystä siten kuin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 4 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain 28 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 28 §:n 2 momentti ja 40 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 28 §:n 2 momentti laissa 77/1998 ja 40 §:n 2 momentti laissa 1430/2009, seuraavasti:

28 §

Taloudelliselta arvoltaan merkittäviin pantteihin sovelletaan 1 momentista poiketen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (/).

40 §

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätään, aluehallintovirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 13 ja 20 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 308/2016 ja 20 kohta laissa 1413/2016, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016 ja / , uusi 21 kohta seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

13) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettua rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja paljastamista sekä mainitun lain 5 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämistä, ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (/) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä tutkintaan saattamista;

20) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) mukaisissa hankintamenettelyissä hankintayksiköiden mahdollisuutta tarkistaa tarjoajien julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 81 §:n 1 momentissa tarkoitettujen harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden olemassaolo;

21) kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 5 a, 8 ja 19 §:ssä säädetyn tehtävän selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

arvonlisäverolain 209 t §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan arvonlisäverolain (1501/1993) 209 t §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 773/2016.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Varojen jäädyttäminen

Pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen tai syyttäjän on tehtävä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta epäilystä ja tuomiosta ilmoitus keskusrikospoliisin yhteydessä toimivalle rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettulle rahanpesun selvittelykeskukselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

kuluttajansuojalain 7 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 15 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 746/2010, seuraavasti:

7 luku

Kuluttajaluotot

15 §

Luotonhakijan henkilöllisyyden todentaminen

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

vakuutuslain 6 a ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuslain (543/1994) 6 a § ja 16 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 426/2010, seuraavasti:

6 a §

Tieto hylkäysperusteesta

Jos vakuutusta ei myönnetä kuluttajalle tai kuluttajaan 3 §:n 2 momentin mukaan rinnastettavalle, vakuutusta hakeneelle on ilmoitettava hylkäysperuste, jollei hylkäys perustu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 4 luvun 5 §:ään. Peruste on ilmoitettava kirjallisesti. Hylkäysperusteen on oltava lain ja hyvän vakuutustavan mukainen.

16 §

Jatkuvan vahinkovakuutuksen irtisanominen

Vakuutuksenantajalla on oikeus irtisanoa jatkuva vahinkovakuutus päättyväksi vakuutuskauden lopussa. Irtisanomiselle on oltava hyvän vakuutustavan mukainen peruste. Irtisanomista koskeva ilmoitus on lähetettävä vakuutuksenottajalle viimeistään kuukautta ennen vakuutuskauden päättymistä. Ilmoituksessa on mainittava irtisanomisperuste, jollei irtisanominen perustu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 5 §:ään. Jos irtisanomista ei tehdä siten kuin tässä momentissa säädetään, irtisanominen on mitätön.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

luottotietolain 19 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottotietolain (527/2007) 19 §:n 2 momentin 7 kohta ja 30 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 509/2008, seuraavasti:

19 §

Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, henkilöluottotietoja saa luovuttaa ja käyttää:

7) luotto- ja vakuutuslaitokselle rekisteröidyn velvoitteiden hoitokyvystä tämän pyynnöstä annettavan todistuksen tai suosituksen laadintaa varten sekä rahanpesun estämistä tai paljastamista koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi niille, jotka ovat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

30 §

Tarkastusoikeus

Mitä edellä 2 momentissa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada tieto niistä, joille häntä koskeva henkilöluottotieto on luovutettu, ei kuitenkaan sovelleta, jos tietoja on luovutettu 19 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädetyin edellytyksin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 4 §:n 3 momentissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi taikka jos tietoja on luovutettu rahanpesun selvittelykeskukselle rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi. Tietosuoja-valtuutettu voi tarkastaa tietojensaantioikeuden rajoittamisen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Laki

arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arpajaislain (1047/2001) 64 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1286/2016,
ja
muutetaan 14 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1286/2016, seuraavasti:

14 a §

Rahapelien ikäraja ja asiakkaan tunteminen

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja paljastamiseen liittyvästä asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

vakuutusyhtiölain 6 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 6 luvun 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 981/2013, seuraavasti:

6 luku

Vakuutusyhtiön johto, hallintojärjestelmä ja varojen sijoittaminen

13 §

Asiakkaiden tunteminen

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 ja 2 momentti sekä 52 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 47 §:n 2 momentti laissa 685/1999, 48 §:n 1 momentti laissa 1098/2014 sekä 48 §:n 2 momentti ja 52 §:n 1 momentti laissa 497/2016,
lisätään 47 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 685/1999 ja 1098/2014, uusi 3 momentti, seuraavasti:

47 §

Viranomaiset

Jokaisella on oikeus saada tietoja, otteita ja todistuksia yhdistysrekisteristä ja siihen kuuluvista asiakirjoista. Patentti- ja rekisterihallitus saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä, syntymäajasta, kotikunnasta ja kansalaisuudesta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta.

Tiedot henkilötunnuksen tunnusosasta ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteesta luovutetaan yhdistysrekisteristä vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Muissa tapauksissa ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteen sijasta luovutetaan tieto henkilön asuinmaasta. Yhdistysrekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitetta koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa Patentti- ja rekisterihallitukselle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

48 §

Perusilmoitus

Ilmoitus yhdistyksen rekisteröimiseksi (*perusilmoitus*) tehdään tätä tarkoitusta varten vahvistetulla perustamisilmoituslomakkeella siten kuin yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 10 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Perusilmoituksessa, johon on liitettävä yhdistyksen perustamiskirja ja säännöt, on ilmoitettava yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan ja yhdistyksen nimenkirjoittajan täydellinen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja kansalaisuus sekä mahdollinen nimenkirjoitusoikeutta koskeva 36 §:n 3 momentissa tarkoitettu rajoitus. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika. Ulkomailla asuvista ilmoitetaan kotikunnan sijasta kotiosoite. Perusilmoituksessa saa ilmoittaa myös hallituksen kaikki muut jäsenet.

52 §

Muutosilmoitus

Yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta sekä hallituksen puheenjohtajan, rekisteriin merkityn hallituksen muun jäsenen ja nimenkirjoittajan vaihtumisesta on tehtävä rekisteriin ilmoitus (*muutosilmoitus*) siten kuin yritys- ja yhteisötietolain 11 §:ssä säädetään. Muutosilmoitukseen on sääntöjä muutettaessa liitettävä muutetut säännöt. Ilmoituksen tekemiseen ja allekirjoittamiseen sovelletaan muuten, mitä 48 §:ssä säädetään perusilmoituksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta. Muutosilmoituksen voi allekirjoittaa myös ilmoituksen tekemisestä vastuussa olevan valtuuttama. Lisäksi jokainen, joka on eronnut yhdistysrekisteriin merkitystä asemastaan tai jonka rekisteriin merkitty tehtävä on lakannut, saa itse tehdä tästä ilmoituksen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteri-ilmoitukseen, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä 47 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin, jos tietojen luovuttamista koskeva pyyntö tehdään tämän lain tultua voimaan ja luovutettavat tiedot ovat rekisterissä sähköisessä muodossa.

Mitä 3 momentissa säädetään, sovelletaan myös Suomessa asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitetta koskevien tietojen luovuttamiseen.

Laki

uskonnonvapauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 20 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 20 §:n 1 momentti laissa 499/2016, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

18 §

Perustamisilmoitus

Ilmoitus uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröimiseksi tehdään tätä tarkoitusta varten vahvistetulla perustamisilmoituslomakkeella siten kuin yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 10 §:ssä säädetään.

19 §

Paikallisyhteisön perustamisilmoitus

Ilmoitus paikallisyhteisön rekisteröimiseksi tehdään tätä tarkoitusta varten vahvistetulla perustamisilmoituslomakkeella siten kuin yritys- ja yhteisötietolain 10 §:ssä säädetään.

20 §

Muutos- ja purkautumisilmoitus

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan yhdyskuntajärjestyksen ja rekisteröidyn paikallisyhteisön paikallissääntöjen muutoksesta sekä yhdyskunnan ja rekisteröidyn paikallisyhteisön hallituksen puheenjohtajan, rekisteriin merkityn hallituksen muun jäsenen ja nimenkirjoittajan vaihtumisesta on tehtävä rekisteriin ilmoitus (*muutosilmoitus*) siten kuin yritys- ja yhteisötietolain 11 §:ssä säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Laki

yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 2 §:n 7 kohta, 10 §:n 2 momentin 3 kohta, 11 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin niistä on 2 §:n 7 kohta laissa 192/2014, sekä
lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 192/2014, uusi 9 a ja 9 b kohta, 10 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1099/2014, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 14 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 909/2006,

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

1419/2007 ja 498/2016, uusi 7 a kohta sekä 19 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *kantarekistereillä* yritys- ja yhteisötietojärjestelmään liittyviä Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämiä kauppa-, yhdistys-, säätiö- ja uskonnollisten yhdyskuntien rekistereitä sekä verohallinnon ylläpitämiä työnantaja-, ennakkoperintä- ja arvonlisäverovelvollisten rekistereitä;

4 §

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään talletettavat tiedot

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään talletetaan soveltuvin osin myös perustiedot rekisteröintivelvollisten:

- 9 a) ilmoittautumisesta ja merkitsemisestä yhdistysrekisteriin;
- 9 b) ilmoittautumisesta ja merkitsemisestä uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin;

10 §

Perustamisilmoitus

Perustamisilmoituksessa on annettava seuraavat tiedot ja asiakirjat:

3) Patentti- ja rekisterihallituksen osassa kauppa-, yhdistys-, säätiö- ja uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin rekisteröitäväksi säädetyt sellaiset tiedot, joita ei ole ilmoitettu perusosassa, sekä toimintamuodon perusteella määräytyvät liitteet.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa ja 2 momentin 3 kohdassa säädetään, tieto kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yhteisön tosiasiallisista edunsaajista, lukuun ottamatta asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009) tarkoitettuja asunto-osakeyhtiöitä ja keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä, sekä ulkomaisen trustin tosiasiallisista edunsaajista ilmoitetaan sähköisesti sen mukaisesti kuin kaupparekisterilaissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

11 §

Muutos- ja lopettamisilmoitus

Tieto kaupparekisterilain 3 §:n 1 momentin 1 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun yhteisön tosiasiallisista edunsaajista, lukuun ottamatta asunto-osakeyhtiölaissa tarkoitettuja asunto-osakeyhtiöitä ja keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä, sekä ulkomaisen trustin tosiasiallisista edunsaajista ilmoitetaan sähköisesti. Muilta osin ilmoituksen toimittamisessa noudatetaan, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään perustamisilmoituksen toimittamisesta.

14 §

Vastuu ilmoitusten tekemisestä

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

7 a) uskonnollisen yhdiskunnan puolesta uskonnollisten yhdiskuntien rekisteriin ilmoitetut hallituksen täysivaltaiset jäsenet;

16 §

Tietojen antaminen yritys- ja yhteisötunnusrekisteristä

Jokaisella on oikeus saada yritys- ja yhteisötunnusrekisterin merkinnöistä tietoja, otteita ja todistuksia. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, yritys- ja yhteisötunnusrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti.

19 §

Rangaistussäännökset

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja yhteisön tosiasiallisia edunsaajia, 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja ulkomaisen trustin tosiasiallisia edunsaajia sekä osakeyhtiön ja eurooppayhtiön osakkeenomistajia koskevien tietojen ilmoittamiseen vain, jos rekisteri-ilmoituksen tekemisestä vastuullisella henkilöllä on ollut tosiasiasa mahdollisuus sähköisen ilmoituksen tekemiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 19 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 19 §:n 1 momentti laissa 1523/2009, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §

Luotettavuus

Rekisteröinti-ilmoituksen tekijää ei pidetä 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla luotettavana, jos:

1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan välitystoimintaa;

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitetussa tehtävässä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekijää ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

2) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 4 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettusta organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä;
- 5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

9 §

Välitysliikerekisteriin merkittävät tiedot

Välitysliikerekisteriin merkitään:

- 1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta välitystoimintaa harjoitetaan;
- 2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta välitystoimintaa harjoitetaan;
- 3) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;
- 4) se, onko välitysliike kiinteistönvälitysliike vai vuokrahuoneiston välitysliike;
- 5) vastaavan hoitajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika;
- 6) vastuuvakuutuksen antaja ja vakuutusmäärä;
- 7) rekisteritunnus ja rekisteröinnin päivämäärä;
- 8) välitysliikkeelle 18 §:n 2 momentin nojalla määrätyt varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko; tällainen tieto on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kyseinen pakkokeino on määrätty;
- 9) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

19 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava välitysliike rekisteristä, jos:

- 1) välitysliike on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) välitysliike harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;
- 4) välitysliikkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välitysliike ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai
- 5) välitysliikkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja liikkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Välitysliikkeen, joka tämän lain voimaan tullessa on merkitty välitysliikerekisteriin, on rekisteristä poistamisen uhalla ilmoitettava aluehallintovirastolle 5 a §:ssä tarkoitettua luotettavuutta koskevat välitysliikerekisteriin merkittävät tiedot vuoden kuluessa lain voimaan tulosta.

Laki

päästökauppain 67 ja 73 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päästökauppain (311/2011) 73 §:n 1 momentin 7 kohta, ja
lisätään 67 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 533/2014, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

67 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Päästökauppaviranomaisella on oikeus saada komission rekisteriasetuksen mukaiselta tilinomistajalta ja tilille nimetyiltä edustajilta salassapitosäännösten estämättä ilman aiheetonta viivytystä sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 7 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

7) laiminlyö esittää 67 §:n 4 momentissa tarkoitettut asiakirjat ja tallenteet, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (639/2015) 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1194/2016, seuraavasti:

13 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja muutoin käsitellä tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten, myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona, tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

1) yhteisöjen ja yhtymien henkilö- ja muista rekistereistä matkustajia, kulkuneuvon henkilö-kuntaa sekä kulkuneuvoja ja kuljetettavia tavaroita koskevat tarvittavat tiedot tullirikostorjuntaa varten;

2) Verohallinnon tietojärjestelmistä ja rekistereistä tarvittavat tiedot verovelvollista koskevine tunnistetietoineen verotusta, verovalvontaa, perintää ja tullirikostorjuntaa varten sekä lupahakintaa varten tarvittavat tiedot lupanhakijan veronmaksuvelvollisuuden täyttämisestä ja lupanhakijan verojen maksuun liittyvästä maksujärjestelystä sekä silloin, kun se on luvan myöntämisen edellytyksenä, tullilainsäädännön tai verolainsäädännön rikkomista koskevat tiedot;

3) ajoneuvoliikennerekistereistä annetussa laissa (541/2003) tarkoitetusta ajoneuvoliikennerekistereistä tarvittavat tiedot tullin- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

4) Patenti- ja rekisterihallituksen kaupparekistereistä tiedot elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista tullin- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten sekä kaupparekisterin edunsaajista rekisteröitävät tiedot rekisteröitävää koskevine tunnistetietoineen tullin- ja verovalvontaa ja rikostorjuntaa varten;

5) poliisin henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullin- ja verovalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

6) Rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullin- ja verovalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

7) Rikosseuraamuslaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullirikostorjuntaa varten sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

8) majoitustoiminnan harjoittajilta ja poliisilta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikostorjuntaa varten;

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettut tiedot tullin- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

10) sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) tarkoitetusta sakkorekistereistä siihen talletettuja tietoja sakkorangaistuksista ja niiden täytäntöönpanosta, rikosrekisterilaisissa (770/1993) tarkoitetusta rikosrekisteristä henkilöä ja oikeushenkilöä koskevia tietoja mainitun lain 4 ja 4 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sekä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitetusta ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäjäviranomaisessa tai tuomioistuimessa viireillä olevista tai olleista rikosasioista;

11) oikeushallinnon viranomaisilta tieto oikeushallinnon etsintäkuuluttamista henkilöistä;

12) ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä Suomessa lähettävävaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen ja muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheenjäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä Tullille ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien suorittamista, tullin- ja verovalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten;

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

13) Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä matkustusasiakirjaa, viisumia, oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, maahantulokieltoa ja kansalaisuutta koskevasta asiasta Tullille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista, tullii- ja verovalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten;

14) teleyritykseltä pakkokeinolain 10 luvun 6—8 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:n 2 momentissa ja 3 luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka Tullilla on oikeus saada vain mainituissa laeissa säädettyjen edellytysten mukaisesti, tullirikostorjuntaa varten;

15) vesikulkuneuvorekisteristä annetussa laissa (424/2014) tarkoitettua vesikulkuneuvorekisteristä sekä Ahvenanmaan huvivenerekisteristä veneitä ja niiden omistajia ja haltijoita koskevat tarpeelliset tiedot eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004) tarkoitettuja Tullin tehtäviä, ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullii- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

16) liikenne- ja viestintäministeriön liikenneluparekisteristä tarpeelliset tiedot ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullii- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

17) alusrekisterilaissa (512/1993) tarkoitetuista alusrekisteristä, rakenteilla olevien alusten rekisteristä ja historiarekisteristä tarpeelliset tiedot aluksista, niiden omistajista ja haltijoista eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja Tullin tehtäviä, ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullii- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

18) ilmailulaissa (864/2014) tarkoitettua ilma-alusrekisteristä ilma-aluksia, niiden haltijoita ja omistajia koskevia tietoja ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullii- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

19) liikenne-, kalastus- ja ympäristöviranomaisilta sekä poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta tietoja kulkuneuvoista ja niiden sijainnista sekä liikenteestä tullii- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

20) virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta välttämättömiä tietoja virka-avun antamiseksi;

21) aluehallintoviraston rahanpesun valvontarekisteristä tarvittavat tiedot rekisteröitävää koskevine tunnistetietoineen tullii- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

joukkorahoituslain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkorahoituslain (734/2016) 12 §:n 1 momentti seuraavasti:

12 §

Asiakkaan tunteminen

Asiakkaan tuntemisesta säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 697/2004, seuraavasti:

6 §

Asianajajayhdistyksen hallituksen on valvottava, että asianajajat esiintyessään tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona sekä muussakin toiminnassaan täyttävät velvollisuutensa. Asianajajayhdistyksen hallitus tekee aluehallintovirastolle esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 8 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä. Asianajaja on velvollinen antamaan hallitukselle tiedot, joita tätä valvontaa varten tarvitaan. Asianajajan on myös sallittava hallituksen määräämän henkilön suorittaa tarkastus hänen toimistossaan, jos hallitus katsoo sen valvontaa varten tarpeelliseksi, sekä tällöin esitettävä ne asiakirjat, joiden tutkimista tarkastuksen toimittaminen edellyttää. Hallituksen jäsen ja tarkastuksen toimittaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka he valvontaa suorittaessaan ovat saaneet tietää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 451/2016, ja
lisätään 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015 ja 451/2016, uusi 11 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

10) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskeva päätös;

11) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (/) 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 8 luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 8 luvun 3 §:n 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 57/2017 vp

3 §

Asiakkaan tunteminen

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 6.6.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri